

133

Juni 2021

DISKULOGEN

Dis årsmöte • Nyheter i Disgens kartfunktion •
Släktforskning i skolan • Dis verksamhetsledare
• Att finna en morfar • Ahnentafel i Disgen 2021 •
Medlem 60 000 • Ordna fönster i Disgen • Moss-
odling för 100 år sedan • Den röda tråden

Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

Ledaren	3
Kort & Gott	4
Medlem 60 000	5
Fria fönster i Disgen	6
Ordna fönster i Disgen	8
Nyheter i kartfunktionen	10
Ahnentafel i Disgen 2021	11
Släktforskning i skolan	12
Födelsemånader	16
Två olika släktböcker	17
DNA-krönika	19
Mossodling för 100 år sedan	22
Dis årsmöte	25
Att finna en morfar	26
Den röda tråden	29
Dis verksamhetsledare	33
Insändare	35
Nya böcker	37
Avlidna Dis-medlemmar	38
Dis medlemsbutik	39
Funktionärer	40
Regionföreningarna	42

DAG BLIR det lite byråkrati.

Jag skrev för en tid sedan om frågan vad föreningen ska syssla med (december 2019 och feb 2020). Frågan handlar närmare bestämt om hur "datorhjälp i släktforskningen" ska tolkas. Styrelsen bestämde sig för att detta ska innebära att det handlar om utveckling av hjälpmedel snarare än att ge support för valfri produkt eller datortillbehör. Stadgarnas §2 anger föreningens syfte och är av naturliga skäl ganska allmänt hållen. Styrelsen brukar därför som ett internt "verktyg" skriva ett dokument med den något pampiga titeln Dis Policy som närmare utvecklar och konkretiserar vad föreningen ska ägna sig åt. Detta blir sedan en grund för den årliga verksamhetsplanen. Stadgar och verksamhetsplan beslutas sedan av årsmötet som ju också väljer styrelsen.

Dis har därtill ett antal regionföreningar. Dessa är självständiga föreningar med egna stadgar och verksamhetsplaner, men det finns ändå (givetvis) en koppling mellan respektive regionförening och Dis. Exempelvis anger Dis stadgar att regionföreningen är "organ för Dis regionala verksamhet och skall ha med Dis gemensamt syfte."

Nu har Dis policy, som egentligen är avsett som internt verktyg i Dis styrelse, diskuteras i regionföreningarna på flera ställen. Frågan som uppkommit är om regionföreningarna måste rätta sig till punkt och pricka efter "Dis Policy" och varför man i sådana fall inte har fått diskutera den mer ingående.

Poängen här är att regionföreningarna är självständiga föreningar och min uppfattning är att gemensamt syfte som stadgarna säger inte innebär identiskt syfte. Det finns alltså en rätt stor frihet för regionföreningarna att agera på egen hand. Det är faktiskt en styrka som bör användas. Regionföreningarna har medlemskontakt på ett helt annat sätt än vad Dis kan ha, och vad som passar på ett ställe kanske inte fungerar på ett annat ställe. Därmed blir regionföreningarnas verksamheter lite olika.

Nästa fråga blir förstås hur olika verksamheter man kan ha och fortfarande ha "gemensamt syfte". Ja, där går det ju inte att dra en skarp gräns. Det är något som får diskuteras från fall till fall om det någon gång skulle bli aktuellt.

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt

är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT

Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift:
190 kr per kalenderår.
Famijemedlem:
95 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-15.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR

Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE

Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

TRYCKT UPPLAGA:
18 100 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

Årets eldsjäl 2021

Dis fadder Torgny Larsson, Malmö, har blivit utsedd till årets eldsjäl av Sveriges Släktforskarförbund.

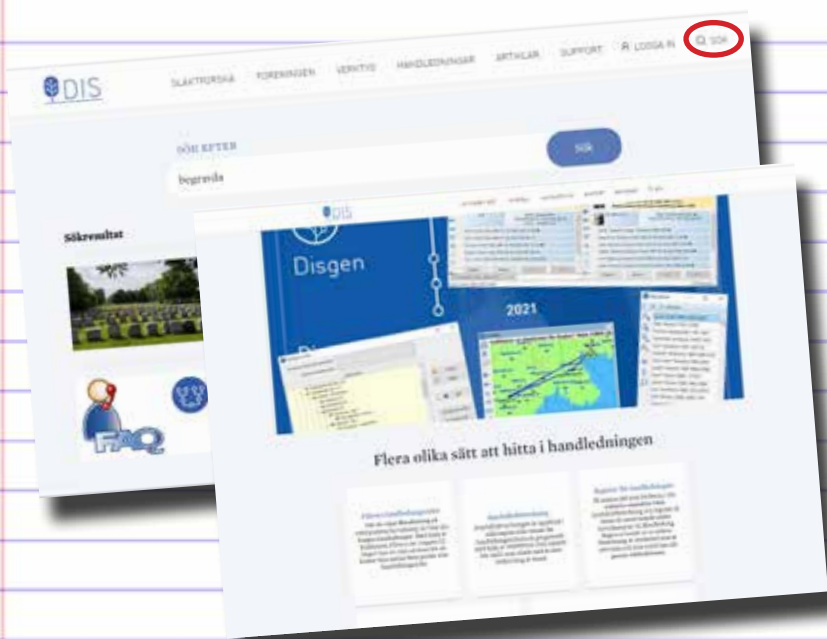
Torgny har med energi och entusiasm tagit sig an de utmaningar det nya pandemiläget fört med sig. Han har utmärkt sig genom sina särskilda insatser när det gäller att sprida kunskap om och etablera digitala möten.

www.rotter.se

Gratis kartor

Nu kostar det ingenting att beställa en högupplöst digital kopia av en historisk karta du hittat i Lantmäteriets tjänst Historiska kartor. Tjänsten kommer även att vidareutvecklas under året för att bli mer användarvänlig.

www.rotter.se
www.lantmateriet.se

Lär dig mer på Dis webbplats

DET FINNS många artiklar med intressanta släktforsknings tips och mängder med länktips på Dis egen webbplats www.dis.se.

Gå in på hemsidan och skriv ett ämnesord uppe i sökrutan längst till höger och se om det dyker upp någon artikel i ämnet. Några intressanta artiklar på webbplatsen handlar till exempel om gamla tidningar, begravda i Sverige, forskning i USA, personnamn och DNA.

Handledningen till Disgen 2021 finns på en egen webbplats, <https://handledning-disgen2021.dis.se>. Där kan man också använda sökrutan för att hitta svar på sina frågor om Disgen. Innehållet finns även ordnat i olika handledningar, innehållsförteckningen samt i registret.

På Youtube finns Dis egen kanal "Föreningen Dis Video" där man också kan lära sig mer om Disgen 2021.

Litteraturbanken

Litteraturbanken tillgängliggör svensk skönlitteratur och andra texter av vikt för vår förståelse av det litterära kulturarvet. Allting är fritt tillgängligt, läsbart och sökbart på webbplatsen. Målet är att utveckla Litteraturbanken till en webbplats som rymmer det viktigaste inom svensk litteratur.

www.litteraturbanken.se

Medlem 60 000

Mimmi Norbeck blev medlem i Dis i april och fick medlemsnummer 60 000.

Foto: Hans-Erik Norbeck

MIMMI BOR på Lidingö med sin make. Som nybliven pensionär har hon gott om tid att ägna sig åt släktforskning, trädgårdsodling och stickning.

– Jag har alltid tänkt att jag skulle släktforska. Jag gick en släktforskningskurs 2019 och den var fantastisk. Förra året blev fortsättningskursen tyvärr inställd på grund av pandemin. Men nu går den digitalt, säger Mimmi.

– Jag forskar både bakåt, framåt och åt sidan. Just nu fokuserar jag på två generationer före och efter mig.

Bakgrund

Mimmis pappa kom till Stockholm för att utbilda sig till lärare. Han fick sedan tjänst i en skola på Lidingö så föräldrarna flyttade dit. På Lidingö föddes Mimmi och hennes två yngre syskon. Under de första tio åren bodde de även i skolbyggnaden. Mimmi har varit Lidingö trogen hela livet.

– Jag tog studenten och gifte mig som 20-åring. Jag fick tre barn, ett på 1960-talet, ett på 1970-talet och ett på 1980-talet. Jag utbildade mig till läkare och gynekolog och arbetade som det i många år.

– Förutom släktforskning studerar jag även spanska. Vi brukar åka till Gran Canaria några veckor varje år så landet och språket är intressant. Och det känns viktigt att hålla igång hjärnan och fortsätta lära sig nya saker.

Anorna

Mimmis mormor, från Klippan, Skåne, och hennes morfar, från Vimmerby, Småland, åkte som tjugoåringar till Stockholm och träffade varandra

där. Hennes mamma föddes i Stockholm. Mimmis farfar, från Kolsva, Västmanland, och farmor, från Fellingbro, Västmanland, jobbade på bruken i Bergslagen. Mimmis farfar dog i spanska sjukan.

– Jag har väldigt dålig koll på, och ingen kontakt med, nu levande släktingar. Min mamma var endabarn och pappas föräldrar dog ganska tidigt.

Släktforskningen

När Mimmi började släktforska skrev hon ner alla fynd i sitt anteckningsblock. Läraren på släktforskningskursen betonade dock vikten av att använda ett datorprogram. Hon tittade på de svenska släktforskningsprogrammen och fastnade direkt för Disgen. Hon testade Disgen gratis en månad, men kände att hon behövde mer vägledning inför köpet. Det blev nu när kursen äntligen kunde starta. Mimmi blev medlem i Dis i samband med köpet av Disgen.

– Det är lite svårt att orientera sig då det är ett nytt program. Och just när jag började bli bekant med programmet kom uppdateringen till 2021 och allt ser annorlunda ut. Men jag behöver bara lägga ner lite mer tid på att lära mig det. Jag lär mig allt eftersom. Jag ska titta på filmerna som finns om Disgen, bland annat från den senaste digitala släktforskardagen, för att repetera informationen.

– Jag använde Riksarkivets digitala forskarsal först när jag släktforskade, men nu använder jag även Arkiv-Digital. Databasen Sveriges Befolkning är ett mycket bra hjälpmedel för att enkelt hitta släktingarna. Och så

finns det så många böcker och databaser som man skulle vilja köpa och ha som stöd då man släktforskar.

Mål med släktforskningen

Mimmi ser fram emot att lära sig mer om familjens historia och hur Disgen fungerar.

– Mormors systrar emigrerade, så de vill jag veta mer om. Hur länge var slakten på bruken i Bergslagen? Och varför flyttade de så ofta? Var morfar av vallonsläkt? Stämmer berättelserna om mormors bakgrund?

– Jag känner respekt och vördnad inför mina släktingar och deras livsöden. Men det är inte bara de enskilda människorna som intresserar utan även samhällsutvecklingen i stort. Vad åt de? Hur hade de det? Hur tänkte man om alla barn som föddes och dog? Hur såg levnadsförhållandena ut?

Mimmi kommer så småningom att även skriva ner sin egen historia. Barnbarnen brukar tycka att det är spännande att lyssna på henne när hon berättar om sitt eget liv. Men Mimmi tror att teknikutvecklingen under hennes egen livstid kan vara svår att förstå för barnbarnen. Ett liv som började utan tv, datorer och mobiltelefoner.

– Ingen annan i familjen är direkt intresserad av släktforskning. Men maken sitter ibland med och läser i källorna. Det är intressant. Men han är inte intresserad av att släktforska själv.

– Men första målet är att få in all information i Disgen och få en överblick över materialet, säger Mimmi. ▣

Ordna fönster i Disgen

DISGEN 2021 ger möjlighet till ett nytt sätt att arbeta med fönstren som utnyttjar skärmen bättre. Det är även anpassat till ett modernt arbetssätt med flera skärmar. Börja med att använda de enkla standardmodellerna innan du provar möjligheterna och flexibiliteten med egna modeller.

En modell beskriver främst fönstrens placering men inget om fönstrens innehåll av personer och paneler.

Standardmodeller

Börja med att göra dig förtrogen med de standardmodeller som finns i Disgen 2021. Mitt bästa tips är att i första hand använda dem. De allra flesta användare kommer att känna igen sig i de två första valen. Fundera på om det finns ett nytt och bättre arbetssätt som passar dig med någon av modellerna.

Troligen kommer du inte att behöva växla modell speciellt ofta. Prova och kom ihåg att det är skillnad mellan att Arrangera enligt modell och Byt till modell. Vi har försökt förklara skillnaderna i Disgens hjälp och Disgens handledning och vid många demonstrationstillfällen men det är alltid bra

att själv uppleva aha-känslan. Med Byt till modell stängs alla fönster och de som ingår i den valda modellen skapas. Med Arrangera enligt modell så placeras alla öppna fönster enligt den valda modellen. Oftast är det enklast att använda Arrangera när du vill återställa dina fönsterplaceringar.

Aktivera/inaktivera dockning

Aktivera dockning respektive Inaktivera dockning ger dig möjlighet att växla mellan att docka in ett fönster i en zon eller inte. Oavsett val så öppnas alla nya fönster som flikar i den förutbestämda zonen. Om du vill arbeta med fria flytande fönster ska du ha dockning inaktiverad. Med dockning aktiverad kan du dela utrymmet i en zon mellan flera fönster. Disgen har fyra zoner, du ser dem tydligast i standardmodell 4 (se bild) som har ett fönster i varje zon.

Person- och relationsöversikten

Som nämnt omfattas inte fönstrens innehåll av personer och paneler i modellerna. Placeringen av panelerna i person- och relationsöversikten sparas när den stängs på samma sätt som i tidigare versioner. Välj paneler

som ska visas och placera dem som du önskar. Stäng den när du ordnat klart och öppna den igen. Då behålls den uppsättningen även när du byter eller arrangerar modell. Har du då inte ändrat någonting nästa gång du stänger översikten så blir det oförändrat.

Listan med förbättringsförslag till nästa version av Disgen innehåller möjligheten att spara egna layouter av person- och relationsöversiktens innehåll och placering av paneler.

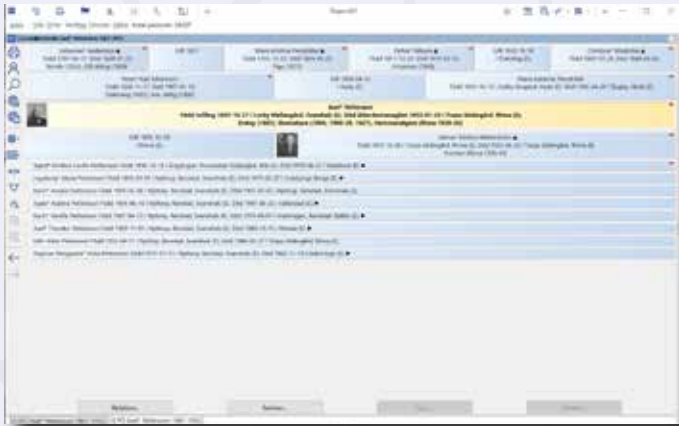
Egna modeller

När du känner dig trygg med ovanstående kan du gå vidare och koppla loss fönster och flytta dem för att se vad som händer. Prova med både dockning aktiverad och inaktiverad.

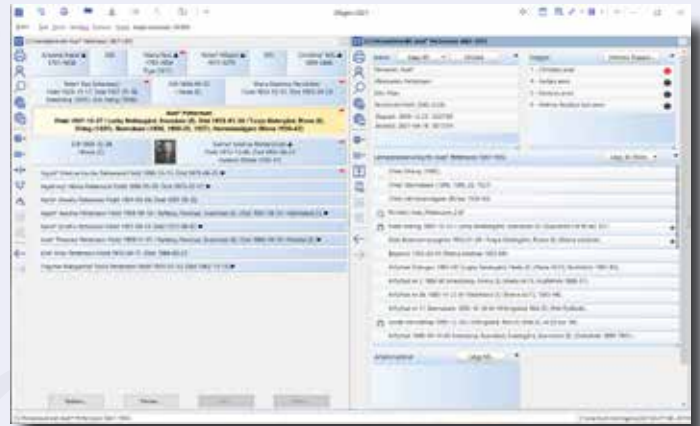
Notera att det inte är möjligt att kombinera dockade (fönster bredvid varandra) och "flikade" fönster i en och samma zon. Om du försöker med det placeras alla fönster som flikar.

När du hittat en bra uppsättning av fönster och deras placering så sparar du dem som en egen modell under eget namn.

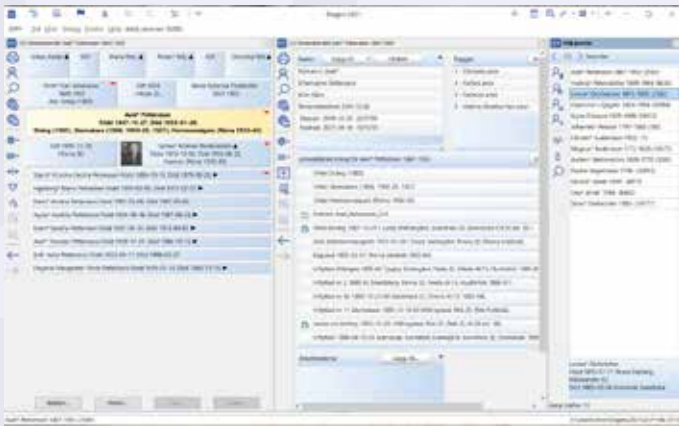
Lars Wallgren beskriver i nästa artikel (sidan 8) hur du arbetar med fria fönster. Lycka till! ▣

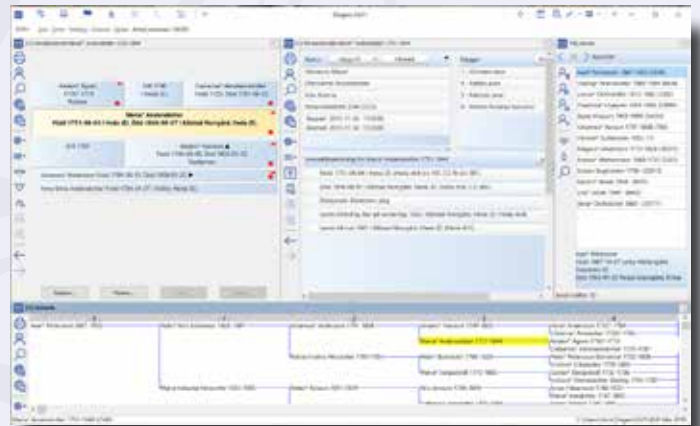
Standardmodell 1 med familjeöversikt och personöversikt i zon 1 (familjeöversikten överst).

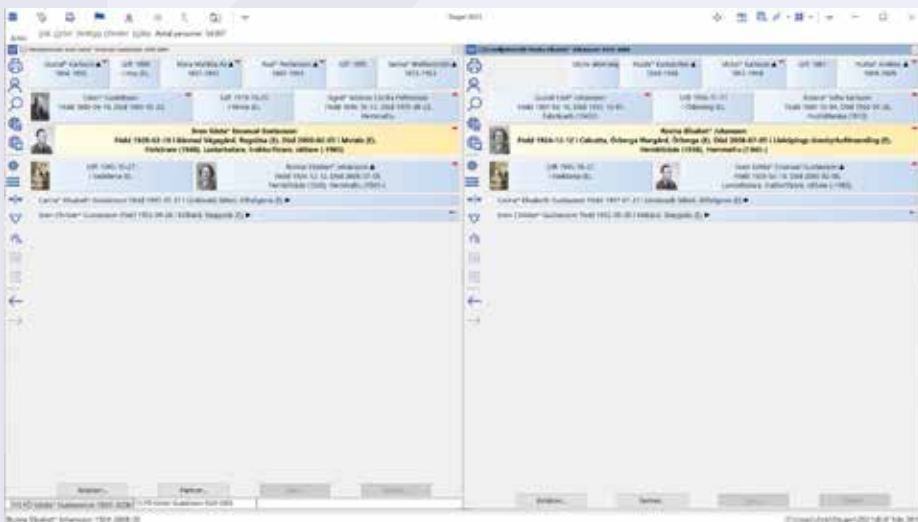
Standardmodell 2 med familjeöversikten i zon 1 och personöversikten i zon 2, bredvid varandra.

Standardmodell 3 med familjeöversikten i zon 1, personöversikten i zon 2 plus "Välj person" i zon 3 längst till höger.

Standardmodell 4 med familjeöversikten i zon 1, personöversikten i zon 2, "Välj person" i zon 3 plus "Byggt antavla" i zon 4 i nedkantt.

Standardmodell 5 med en familjeöversikt i zon 1 och en annan familjeöversikt i zon 2. Skapad från standardmodell 2 så personöversikten för fönstergupp 1 är placerad tillsammans med familjeöversikten i samma fönstergupp.

LÄS MER!

Disgens hjälp, nås från Disgens hjälpmeny

Handledningen för Disgen 2021, nås från Disgens hjälpmeny
<https://handledning-disgen2021.dis.se>

Fönsterhantering i Disgen 2021
<https://handledning-disgen2021.dis.se/fonsterhantering>

Utökad fönsterhantering i Disgen 2021
<https://handledning-disgen2021.dis.se/fonsterhantering-utokad>

Support av en fadder: se sidan 40-41 i denna tidning

Fria fönster – skraddarsy Disgen

DISGEN 2021 kan man arbeta med fria fönster, som kan arrangeras på ett sätt som passar det egna arbetsflödet, och spara denna fönsteruppsättning som en modell. När man avslutat programmet och startar det igen kommer fönstren upp precis som man sparat dem.

Kanske jobbar man vid ett senare tillfälle med något annat i Disgen där en annan fönsteruppsättning skulle passa bättre. Då kan man arrangera om och spara resultatet som en annan modell som man kan ta fram när man så önskar. Eller också upptäcker man att det arrangemang man först gjorde inte var optimalt, då kan man ändra på den första modellen och spara den under samma namn eller ett nytt.

Det kan finnas en tröskel att komma över eftersom det här inte varit möjligt att göra tidigare. Men proceduren är faktiskt inte krånglig och ingenting kan gå oåterkalleligt snett!

Innan jag går in på proceduren vill jag med emfas påpeka att min modell, som man kan se på den stora bilden, är en modell som passar mig men kanske inte någon annan. Tanken är att ni läsare kan titta på den och tänka: "Ok, men så där skulle jag aldrig vilja ha det, jag skulle vilja ha det så här istället!" och så gör ni det! Eller möjligen att någon tänker: "Ja, men det där

var inte så tokigt, jag ska göra så fast lite annorlunda."

Den modell jag visar här är gjord på en skärm med upplösningen 1920×1080. På en mindre laptop-skärm skulle just den här modellen inte funka, men då kan man göra andra arrangemang som passar bättre. Jag vet också att det finns Dis-medlemmar som kör Disgen på mer än en skärm. Det går också att göra med fria fönster, men det är en annan artikel.

För många användare är standardmodellerna fullt tillräckliga. Men det är med fria fönster man får den fulla friheten att skraddarsy.

När man startar Disgen 2021 första gången får man upp den modell som heter STD 2 (standardmodell 2). Normalt sett ser man då Familjeöversikten (FÖ) och Personöversikten (PÖ). Dessa fönster är inte fria, man kan inte lägga dem delvis omlott eller under och över, de ligger alltid kant i kant. Om man drar i kanten på ett fönster för att förstora eller förminska det följer alltid de andra fönstren med och blir förminskade eller förstorade. De är inte fria fönster, fria fönster kan man lägga precis som man vill.

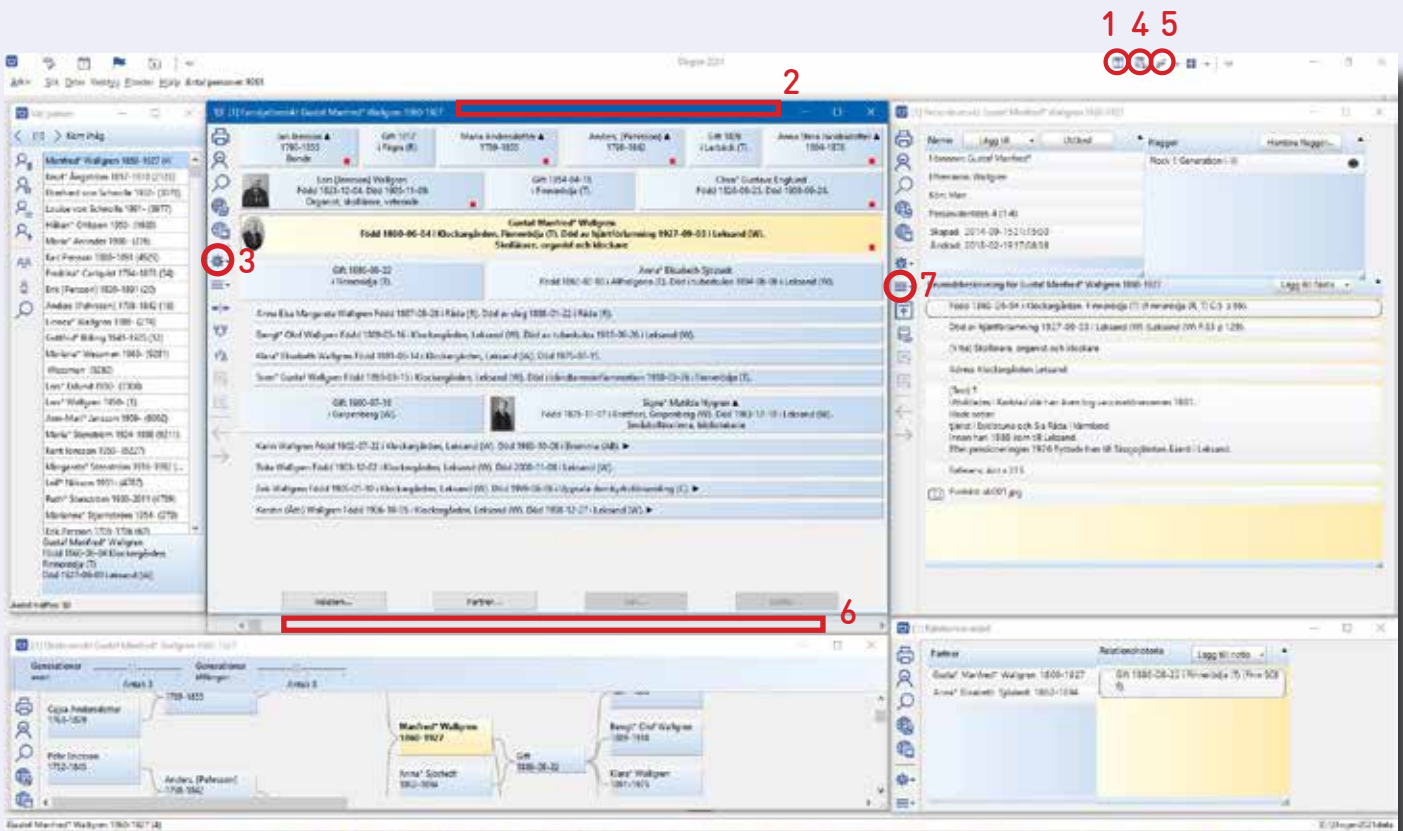
Innan man börjar frigöra fönster bör man kontrollera att "dockning" är avaktiverat. Det gör man genom att föra muspekaren (inte klicka) över dock-

ningsikonen (1) uppe i Disgens titelrad. Då ska det stå "Aktivera dockning". Står det "Inaktivera dockning" får man klicka en gång på ikonen, och sen kontrollera att det står "Aktivera dockning" när man för muspekaren över.

För att göra ett fönster fritt dubbelklickar man på fönsterlisten längst upp på fönstret (2). Då ändrar fönstret form och är från och med nu fritt. Du kan dra i det och placera det hur du vill, i den storlek du vill. Sedan är det bara att upprepa samma procedur med alla fönster man vill ha i sin egen standardmodell.

Jag rekommenderar att man innan man börjar med detta tänker över vilka fönster man vill ha i sin personliga modell, tar fram dessa fönster samt gör dem fria, och därefter börjar arrangera dem. Nya fönster som inte är fria lägger sig som regel under de fria och täcker hela skärmen. Om man då gjort sitt fina arrangemang kan det vara lite pill med att få tag på det nya fönstret. Men om man förminskar fönster för att hitta det nya fönstret kan man alltid kalla upp dem igen via Fönstermenyn eller med den nya knappen, kompassrosen (3), som finns i sidomenyerna på fönstren.

Under denna process rekommenderar jag att man sparar sin modell återkommande. I Disgens titelrad finns

1. Dockningsikon. 2. Fönsterlist. 3. Kompassros. 4. Spara modell. 5. Arrangera enligt modell. 6. En fönsterkant. 7. Välj paneler.

knappen Spara modell (4). Klicka på den och spara din modell under ett eget namn, alltså inte STD 1 etcetera. När du kommit längre fram i din arrangemangsprocess kan du spara igen under samma namn eller under ett annat eget namn om du så önskar.

Om dina fönster av någon anledning kommer i ordning och du vill få dem tillbaka så som du sparade dem kan du klicka på ikonen Arrangera enligt modell (5) som också finns i Disgens titelrad. Välj din modell där och fönstren hoppar snabbt tillbaka dit där du bestämt att de ska vara.

Om du byter till ett annat öppet program i Windows och sen går tillbaka till Disgen kommer fönstren att ligga där du lämnade dem. Om du däremot går till Skrivbordet för att till exempel öppna ett annat program och därefter går tillbaka till Disgen fungerar varje fönster som ett eget program. Välj då Disgens själva programfönster i Aktivitetsfältet och gå sen till Arrangera enligt modell (Ctrl+M) och välj din modell så löser det sig.

Slutligen vill jag berätta varför jag har arrangerat mina fönster så som jag

gjort. FÖ och PÖ är ju självklara i de flestas arbetsflöde, alltså upptar de en stor del av skärmytan. Relationsöversikten (RÖ) använder jag ganska ofta, till exempel när jag matat in en relation utan att jag har giftermålsdatum, eller när de kanske skiljer sig. När jag sen hittar dessa uppgifter behöver jag gå till RÖ för att mata in dem.

Den nya "Välj person" är mycket praktisk, både för att snabbt komma till personer man nyligen jobbat med eller för att göra en snabbsökning. Det är en mycket användbar funktion.

Släktöversikten (SÖ), den kanske ni undrar om det är någon idé att ha så relativt liten. Nej, det kan jag hålla med om. Men om jag vill få överblick och/eller klättra omkring i SÖ så förstorar jag den lätt genom att dra i kanten eller genom att klicka på fyrkanten i fönsterlisten. När jag sett det jag behöver se är det bara att återställa den igen.

Men det finns ett fönster till på min skärm, en byggd tavla. Den ligger bakom FÖ och om man tittar precis nedanför FÖ (6) kan man se att det sticker fram en fönsterkant där. Det är

en byggd tavla, en antavla i 8 generationer, som jag lagt där. Vill jag se den klickar jag bara på det lilla som sticker fram eller tar fram den via kompassrosen, Fönstermenyn eller, allra enklast, med tangentbordskommandot F7. Denna tavla uppdateras automatiskt när du startar programmet så att den utgår från den person du senast jobbade med innan du stängde programmet.

Tangentbordskommandon för att få upp olika fönster hittar man för övrigt under kompassrosen.

Någon kanske undrar över att jag har så få paneler öppna i PÖ och RÖ. Jag tycker personligen att jag inte behöver föräldra- och barnpanelerna eftersom jag ser detta i FÖ. Men det är en smaksak. Med knappen (7) i PÖ respektive RÖ väljer man vilka paneler man vill se.

Ännu mer handledning för detta finns på dg2021.dis.se/fonsterhantering och på dg2021.dis.se/fonsterhantering-utokad.

Det är kul att skraddarsy sitt Disgen! Lycka till! ☐

Nyheter i kartfunktionen

PRECIS SOM övriga fönster i Disgen 2021, har kartfönstret fått en ny utformning med enhetliga ikoner. Merparten av innehållet i kartans snabbmeny kan nu nås via vänstermenyns Mer-ikon. Här hittar du också en ny ikon för att hämta personinformation och en för att visa personinformation. Bakom dessa döljer sig menyer med de olika alternativen, som tidigare fanns som egna ikoner.

Den viktigaste funktionella nyheten handlar om en mer flexibel hantering av underlagskartor.

Många underlagskartor

Med utgivningen av de äldre ekonomiska kartorna (GEK) och generalstabskartorna (GSK) växte raskt behovet av att kunna hantera många kartor av olika typer. Arbetet med anpassning av äldre kartor fortsätter nu med kartor för våra grannländer. Först ut är danska kartor i olika skalor.

I Disgen-versionerna 2018 och 2019 väljer man vilka kartor man vill studera genom att först zooma in/ut till den aktuella kartytan. Sedan markerar man i dialogen "Val av underlagskartor" de kartlager som innehåller de intressanta kartorna. Detta har skapat begränsningar då viss överlappning och dubbling av kartor i respektive

lager försvårat visningen av de intressantaste.

Nya urvalskriterier

I Disgen 2021 tar vi ett nytt grepp genom att ändra urvalskriterierna. Ur den samlade kartdatabasen väljer vi inte kartor efter deras lagertillhörighet utan istället efter de typer av kartor som vi vill betrakta. För kartor som inte är av de namngivna standardtyperna, kan man i ett separat fält ange upp till de tre första bokstäverna i kartans eller kartornas namn.

Ett karträd i ortspanelen

När visningen av underlagskartor aktiveras i lagerpanelen öppnas ortspanelen i kartfönstrets vänsterkant och i dess nedre del visas ett träd med femton rader.

Varje rad motsvarar ett kartlager och lager 1 är det lager som ligger överst i kartvyn. När visningen av underlagskartor slås av i lagerpanelen, släcks också karträdet.

Ny hantering av kartlagren

Vid zoomning och panorering av kartytan kommer de utvalda kartorna löpande att kontrolleras. Om någon del av en karta passar in i kartfönstrets yta och om kartfönstrets zoomnivå ligger inom kartans giltiga zoomintervall,

plockas kartbilden upp i det första lediga lagret. När visningsvillkoren inte längre uppfylls, töms det kartlager som kartan utnyttjat. Övriga synliga kartor ligger kvar i sina lager. Kartans egen knytning till ett visst kartlager har alltså upphört att gälla i Disgen 2021, men är fortfarande relevant i de äldre versionerna i Disgen!

Om du vill se någon speciell underlagskarta som för tillfället är mer eller mindre dold av andra kartor i kartfönstret, finns det två alternativ att lyfta fram denna.

- Du kan släcka skymmande kartor i ett eller flera av de första nio lagren genom att trycka på den siffer-tangent som motsvarar lagrets nummer. Ett släckt lager markeras med en parentes runt siffran i karträdet. Med ett nytt tryck på siffer-tangenten tänds åter kartan.
- Du kan flytta en underlagskarta upp eller ner mellan de olika lagren genom att markera kartan i trädet och flytta den med tangent-kombinationen Shift + Pil Upp/Ner.

Övriga nyheter

På Dis webbplats, www.dis.se/dg2021-kartnyheter, finns en mer utförlig sammanställning av nyheter och förbättringar. □

Nummer	Personen	Personnummer	Föreläsa	Föreläsare	Föreläsare	Föreläsare	Föreläsare
1	1829	1829	1829	1829	1829	1829	1829
2	1870	1870	1870	1870	1870	1870	1870
3	1871	1871	1871	1871	1871	1871	1871
4	1872	1872	1872	1872	1872	1872	1872
5	1873	1873	1873	1873	1873	1873	1873
6	1874	1874	1874	1874	1874	1874	1874
7	1875	1875	1875	1875	1875	1875	1875
8	1876	1876	1876	1876	1876	1876	1876
9	1877	1877	1877	1877	1877	1877	1877
10	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1878
11	1879	1879	1879	1879	1879	1879	1879
12	1880	1880	1880	1880	1880	1880	1880
13	1881	1881	1881	1881	1881	1881	1881

Eva Dahlberg
evad.forening@gmail.com

Ahnentafel i Disgen 2021

DISGEN 2021 finns en ny rapport som heter Ahnentafel. Det är en rapport som främst ingår i verktygslådan för DNA-släktforskaren, men som kan vara användbar för att jämföra gemensamma anor även utan DNA. Det är en antavla i mycket kondenserad form, en lista som ser ut som ett kalkylblad med fasta kolumner och en fast numrering av anorna (Bild 1). Numreringen av anorna börjar med probanden/utgångspersonen – vilket kan vara vem som helst i din databas – som får nummer 1, pappa nummer 2, mamma nummer 3, farfar nummer 4, farmor nummer 5 och så vidare. Det är den metod att numrera anorna som används i Kekulés system, männens nummer dubbleras hela tiden i generationen över – morfar har nummer 6 och morfars far nummer 12 medan morfars mor får nummer 13, enligt en fast standard.

Begreppet Ahnentafel har vi valt att inte översätta, det är ett tyskt ord men begreppet i denna form är amerikanskt och har kommit att användas en del i DNA-släktforskning. Den här typen av rapport användes bland annat i ett tredjepartsverktyg, DNArboretum, som inte längre fungerar mot de olika testföretagens sidor.

I Disgens utskriftmeny finns sedan tidigare möjlighet att göra anpassningar till DNA-släktforskningen för antavla respektive stamtavla. För stamtavlorna kan du välja att göra en yDNA- eller mtDNA-tavla. Under

Antavla-Komprimerad hittar du den komprimerade antavlan i sin vanliga form men också med X-match, det vill med arvs gången för X-kromosomen utritad. Du kan för den antavlan också välja om du vill markera bara de anor som finns inskrivna eller om du vill markera "rutorna/boxarna" i antavlan med arvs gången även om du saknar namn på anorna där. Det görs under Inställningar: För antavlan: Utseende (Bild 2).

Den nya rapporten Ahnentafel finns inte bland Disgens vanliga utskrifter, utan den nås bara från den byggda antavlan på skärmen. Du kan spara din Ahnentafel som excelfil, textfil eller som pdf och du skriva ut den. En bra beskrivning av hur du gör finns i handledningen på webben, <https://handledning-disgen2021.dis.se/ahnentafel>, men jag beskriver det i kort-het här.

Du bygger en antavla på skärmen, det enda du behöver tänka på är att det ska vara med biologiska föräldrar markerat (inte "första föräldraparet"), numreringen behöver du inte tänka på. När antavlan finns på skärmen klickar du på ikonen Mer (den med de tre strecken under "kompassrosen") och valet Skapa Ahnentafel. Är du i modellen STD4 behöver du kanske förstora fönstret vid antavlan för att se ikonen Mer. Rapporten byggs genast.

I kolumnen Nummer hittar du antavlenumereringen som automatiskt har blivit enligt Kekule von Strado-

nitz-metoden, vilket är den som används i Ahnentafel-numreringen. Det sättet att numrera antavlor kallas ofta bara Kekule, eller Kekulé, efter upphovsmannen, tyske släktforskaren Stephan Kekule von Stradonitz. Men hans tyskfödde kemist till far stavade sitt efternamn med accent innan han blev adlad och utan accent efter adlandet, därför ser man Kekule både med och utan accent. Men det finns andra namn på systemet också, eftersom Stephan vidareutvecklade ett system av den spanske 1600-talsgeneologen Jerónimo Sosa som i sin tur använt den tyske 1500-talshistorikern Michaël Eyztingers metod.

Din Ahnentafel går att skriva ut eller spara i olika former, det gör du genom att ta fram snabbmenyn (högerklicka). Du kan även sortera kolumnerna i den byggda rapporten på skärmen. Men det som är en stor poäng i släktforskningen är att du enkelt kan välja att bara visa de genetiska släktingarna till en av anorna i din antavla i rapporten. Du kan alltså visa ett utdrag med bara ättlingar och anor till en utvald ana – kanske den du diskuterar med din DNA-träff. Genom att markera en ana i rapporten och med snabbmenyn (högerklick) välja "Visa bara släktingar" så görs ett urval. När du vill få fram hela listan med anor igen tar du fram snabbmenyn igen och borrar av "Visa bara släktingar".

Släktforskning i undervisningen

JAG BÖRJADE släktforska då jag var 14 år gammal. I samma ålder som många av mina jämnåriga testade snus för första gången, körde moped och var hos kompisar och festade på helgerna så satt jag, så ofta tid medgavs, i läsesalen på landsarkivet i Vadstena och kollade igenom gamla kyrkböcker på mikrofilm för att försöka hitta information om mina förfäder och mitt ursprung. Det har förblivit mitt största intresse sedan dess. Varifrån detta

intresse kommer är svårt att avgöra, även för mig själv. Jag har alltid varit historieintresserad, men det ska villigt erkännas att jag i tidiga tonåren inte skröt med att jag satt i ett arkiv och läste kyrkböcker för mina jämnåriga klasskamrater. Måhända väcktes mitt intresse för släktforskning redan när jag gick i mellanstadiet och min klass fick en skoluppgift som gick ut på att vi skulle intervjua äldre släktingar och ta reda på så mycket som vi kunde om deras förfäder. Eftersom det var en skoluppgift satte jag igång att göra den, vilket jag förmodligen inte hade kommit på själv att göra,

men där och då väcktes ett intresse i mig att vilja veta mer, som jag sedan behöll.

Jag började alltså släktforska ganska tidigt, men att gå någon släktforskningskurs blev inte aktuellt. Det betyder att jag är självlärd inom området, vilket säkerligen kan ha både för- och nackdelar. Nackdelarna torde vara uppenbara – jag har förmodligen i min släktforskarkarriär gjort ett antal misstag som man kan undvika om man går någon kurs eller träffar andra släktforskare att bolla idéer med, men det finns också en ganska stor tillfredsställelse i att från grunden ha lärt sig detta hantverk helt på egen hand.

Nu kommer den här texten inte att handla om mig och min släktforskning, utan det kommer att handla om hur man

kan inspirera andra människor att börja släktforska. Jag tyckte dock att det var viktigt att ge en bakgrund till varför jag själv släktforskar innan jag går in på det som är mer relevant för denna artikel, nämligen hur jag i mitt jobb som gymnasielärare i bland annat historia arbetar med släktforskning i undervisningen. Skolkontexten är lite speciell i och med att man som lärare väljer ut uppgifter som eleverna ska jobba med, som de sedan måste förhålla sig till. Men min uppfattning är att dessa exempel på hur man kan arbeta med släktforskning passar lika

bra i till exempel studiecirkelar, föredrag eller andra situationer där man helt enkelt träffar människor som är intresserade av att börja släktforska.

Yttre förutsättningar

Inom skolans värld är olika styrdokument som reglerar verksamhetens utformning en central yttre förutsättning. Dessa dokument är i regel skrivna på ett sådant sätt som möjliggör olika tolkningar, med andra ord ger läraren möjlighet att använda sitt friutrymme. De skrivningar jag tagit fasta på återfinns inom kursplanen för Historia 2a, en fortsättningskurs i historia som läses av elever på vissa inriktningar på både samhällsvetenskaps- och naturvetenskapsprogrammet. Där står att läsa i det centrala innehållet (vilket är en sammanfattning av vad en kurs ska behandla):

”Granskningar och tolkningar av historiskt källmaterial, till exempel arkivmaterial, pressmaterial och databaser, som utgångspunkt för behandling av historiska frågeställningar.”

En annan yttre förutsättning är materialens tillgänglighet. Då jag började släktforska i slutet på 1990-talet var man tvungen att ta sig till ett landsarkiv rent fysiskt. De senaste åren har dock tillgängligheten ökat väsentligt i och med digitaliseringen av materialet. Från början via betaltjänster för prenumeration, men sedan februari 2018 ligger alla svenska kyrkböcker, utom de allra yngsta, fritt tillgängligt på Riksarkivets hemsida. Detta har lett till att man numera kan låta eleverna släktforska utan att ens behöva lämna klassrummet! Det innebär också att jag som lärare finns tillgänglig hela tiden när de har frågor på ett helt annat sätt än om vi hade befunnit oss

på ett arkiv och behövt visa hänsyn till andra besökare.

En annan yttre förutsättning som finns är tidsaspekten. Alla som har hållit på med släktforskning vet att det är det roligaste, men också det mest tidskrävande som man kan hålla på med. Antalet timmar i historieundervisningen i skolan är starkt begränsat och det har varit på nedgång under större delen av efterkrigstiden. Jag brukar prata med eleverna en lektion om hur man går tillväga när man släktforskar, sedan får de tre lektioner på sig där de får släktforska på lektionstid, och sedan brukar jag säga till dem att är de intresserade efter det så får de fortsätta på sin fritid när de nu vet hur man gör, och är de inte intresserade, ja då har de i alla fall testat och har därmed fog för att säga att de inte är intresserade.

Etiska överväganden

Den vanligaste frågan som jag har fått när jag berättar att jag låter eleverna inom ramen för Historia 2a släktforska på skoltid är hur jag hanterar elever med utländsk bakgrund. I ärlighetens namn så är det också den frågan som har upptagit mycket av min tid när jag har planerat detta moment. I och med att alla elever i klassen inte har svenskt påbrå och det är det svenska materialet som finns digitaliserat och lättillgängligt så blir förutsättningarna för eleverna att ta itu med en sådan uppgift minst sagt olika. Antingen genomför man inte uppgiften alls, eftersom alla elever inte har möjlighet att kunna släktforska, eller så får man försöka hitta någon likvärdig uppgift till de elever som har utländsk bakgrund.

Jag bestämde mig tidigt för att det förstnämnda inte är ett alternativ, att

få möjlighet att släktforska på skoltid är en fantastisk möjlighet, i min mening det roligaste man kan göra, och det är inte rätt att neka vissa elever den möjligheten. Då återstod alltså alternativ två, nämligen att försöka hitta någon likvärdig uppgift till de elever som inte har svenskt påbrå.

Den alternativa uppgiften har sett lite olika ut genom åren. Det första året, 2017, utformades den alternativa uppgiften tillsammans med arkivarierna på stadsarkivet. Nästa gång jag hade kursen, 2019, var vi i klassrummet i skolan. Jag hade då en tanke om att de elever som hade utländskt påbrå skulle kunna hembygdsforska, det vill säga forska på den ort där de bodde, istället. Men de få eleverna med utländsk bakgrund ville hellre hjälpa någon kompis i gruppen med att släktforska. När jag hade kursen tredje gången, vårterminen 2021 lät jag de elever som hade utländsk bakgrund hembygdsforska.

En annan etisk avvägning som jag gjorde var att inte betygssätta momentet. Vilket jag också var tydlig med gentemot eleverna. Det finns flera skäl till det. Ett är att jag inte riktigt vet hur jag skulle betygssätta det. Ska det vara att man hittar så många anor som möjligt på kort tid? Det blir ju konstigt för det är inte själva syftet med släktforskning. Ett annat skäl till att inte betygssätta det är som tidigare nämnt att alla elever från början hade väldigt skiftande förutsättningar för att genomföra uppgiften. Det gäller dels elever med utländsk bakgrund, dels om man råkar ha ”otur” att ha förfäder från en socken där kyrkböckerna har brunnit, eller blivit förstörda på annat sätt. Ett tredje skäl för att inte betygssätta uppgiften är att det

hade riskerat att förstöra den glädje för släktforskning som jag vill skapa hos eleverna. Jag sade dock till eleverna att de efter sista lektionen som de fick jobba med uppgiften skulle ta en kopia på det som de hade hittat och lämna in till mig.

En sista etisk aspekt rör det material som eleverna kommer i kontakt med, så kallade "känsliga personuppgifter". Det dilemma är förvisso inte så stort eftersom det är på sin egen släkt som eleverna forskar. Känsligt material som är relativt nytt i tid, som exempelvis sjukjournaler, är dessutom inte offentliga så det problemet löser sig självt. Dock var det inte helt ovanligt att präster i kyrkböckerna uttryckte sig på ett sätt som inte hade varit acceptabelt idag. När jag hade den här kursen andra året, 2019, hade jag exempelvis en elev som hade en förfader som tydligen inte hade bedömts som mentalt tillräckelig. Prästen hade helt enkelt skrivit i kyrkboken att den personen var en "idiot". Eleven ifråga reagerade ganska starkt på detta och frågade mig hur man ens kunde skriva en sådan sak. Jag fick då förklara att sådant inte var ovanligt att skriva förr i tiden och att värdegrunden, hur det var okej att uttrycka sig, såg annorlunda ut på 1800-talet jämfört med idag.

Praktiskt genomförande

Efter att jag en lektion hade introducerat uppgiften och genom fiktiva exempel visat eleverna hur man går tillväga för att forska bakåt i historien delade jag ut ett papper som bestod av en enkel antavla att fylla i. Jag sade sedan till

eleverna att de fick i läxa att intervjua äldre släktingar till nästa lektion och försöka få fram så mycket uppgifter som möjligt på antavlan, med namn, födelseorter och datum för att kunna komma vidare. Detta är också det som är helt nödvändigt att börja med innan man ger sig i kast med kyrkböckerna, för att man ens ska veta vad man letar efter. Därefter började de nästa lektion med att släktforska.

Jag hade i förväg påtalat ett antal problem för dem som de skulle kunna råka ut för i början. Exempelvis att man helt enkelt inte ser vad det står. När man har hållit på ett tag lär man sig ju, men i början är det inte det lättaste. Själv lärde jag mig faktiskt inte läsa sådan stil riktigt bra förrän jag skrev min B-uppsats i historia och läste i gamla domböcker, och då hade jag ändå hållit på att släktforska i mer än fem år. Som tur är brukar materialet vara något mer lättläst under 1800-talet och början av 1900-talet, och det är ju ändå det första material som eleverna kommer i kontakt med. Jag brukar inte styra hur eleverna forskar eller på vilken gren, för det är sådant som de måste känna själva vad som är roligast. Jag informerar dem dock om vilka kyrkböcker som finns, och att man i kolumnen "Anmärkningar" i husförhörslängden kan hitta mycket intressant.

Det praktiska upplägget på momentet har, av förklarliga skäl, sett olika ut under de år som jag jobbat med detta. Det första året var innan materialet fanns digitaliserat. Då fick vi gå till stadsarkivet (man var tvungen

att boka tid där i förväg om man kom med en hel skolklass), sedan fick eleverna sitta där och forska, då hade de med sig en påbörjad antavla. Sedan kunde de fortsätta fylla i den medan de forskade. Jag och stadsarkivarierna fanns sedan tillgängliga för att hjälpa eleverna medan de höll på med forskningen. Att vi var flera personer som var tillgängliga för eleverna var förmodligen en stor fördel för dem, då de hade lättare att få hjälp. Men jag skulle ändå påstå att nackdelarna övervägde. Antalet datorer som fanns att släktforska på var starkt begränsade och de räckte inte ens till hälften av klassen, så två elever fick sitta vid samma dator och forska i skift.

Det andra året var vi i skolan med det digitaliserade materialet. Då visste jag också att den genomgång jag haft med eleverna om hur man släktforskar var en bra introduktion för dem. De var redo att sätta igång med uppgiften. De praktiska problemen var mycket mindre det andra året också i och med att alla elever hade en egen skoldator med internetuppkoppling.

Det tredje året jag genomförde uppgiften var nu på våren 2021. Då såg allt annorlunda ut. Eleverna hade distansundervisning på grund av coronapandemin och det ska ärligt sägas att jag övervägde om det alls skulle kunna gå att genomföra uppgiften. Men jag bestämde mig i alla fall för att ge det ett ärligt försök och jag skulle snart upptäcka att möjligheten att lära eleverna att släktforska på distans hade både fördelar och nackdelar.

I Tjärstad födelsebok för 1811 står det om min förfader Carl Jönssons födelse.

En uppenbar fördel är att jag tvingades att konkretisera ytterligare hur man går tillväga och bli ännu tydligare. Det gjorde jag genom att dela min skärm med eleverna så att de kunde se vad jag gjorde och sedan visade jag dem hur det gick till när jag letade reda på föräldrar och bostadsort till en av mina egna förfäder. Jag kunde då dessutom be eleverna att läsa texten de såg på skärmen, i exempelvis födelseboken, då fick jag bekräftat om de kunde läsa handstilen eller inte. Sedan kunde jag gå igenom de olika kolumnerna i födelseboken och husförhörslängden och förklara för eleverna vad detta innebar, vilket gjorde det ännu tydligare.

Nackdelen med uppgiften på distans var att det i princip var omöjligt att hjälpa eleverna om de hade kört fast. I ett klassrum ser man mer eller mindre direkt om en elev behöver hjälp, nu gick inte det. Vad jag fick göra istället var alltså att via Teams ringa upp en elev åt gången och stämma av att de hade koll på läget. Trots att det var en relativt liten grupp på bara femton elever så hann jag ändå inte prata med alla under en hel lektion. Jag kunde se på de uppgifter jag fått in från eleverna efter den tredje lektionen att de inte alls hade hittat så mycket information som eleverna de två tidigare åren hade gjort under samma tid.

Slutsatser

Intresset för släktforskning och mikrohistoria har ökat under de senaste åren. Om detta beror på något av de

många tv-program som sänts de senaste åren, exempelvis SVT:s satsning "Vem tror du att du är?" där kända personer forskar om sin släkt kan man bara spekulera i. Sant är dock att breddningen av historieämnet mot historia om den enskilda människan, mikrohistoria, förmodligen har ökat intresset för historia i samhället. Vi rör oss bort från Erik Gustaf Geijers klassiska formulering om att "Sveriges historia är dess kungars". Detta är något som släktforskningen har stor potential att dra nytta av.

Digitaliseringen har också inneburit en fantastisk möjlighet för att öka intresset för släktforskning och göra det tillgängligt för en bredare publik. Men även olika diskussionsforum på nätet som berör släktforskning där man som forskare kan få hjälp med sina frågor underlättar också, detta är även något som jag brukar tipsa eleverna om. Då jag själv har kört fast i min forskning har jag vid olika tillfällen skrivit en fråga på ett internetforum och jag har i samtliga fall fått svar.

Intresset för uppgiften bland de elever som har tagit sig an uppgiften har varit minst sagt skiftande. En del gör uppgiften mest pliktskyldigast, och man inser rätt snart att dessa inte kommer att fortsätta forska på sin fritid. Men förvånansvärt många tar uppgiften på väldigt stort allvar. I framförallt första gruppen jag undervisade så märkte jag att flera elever stannade kvar efter lektionerna och frågade mig saker enskilt, vilket visade att de var intresserade. Jag tror

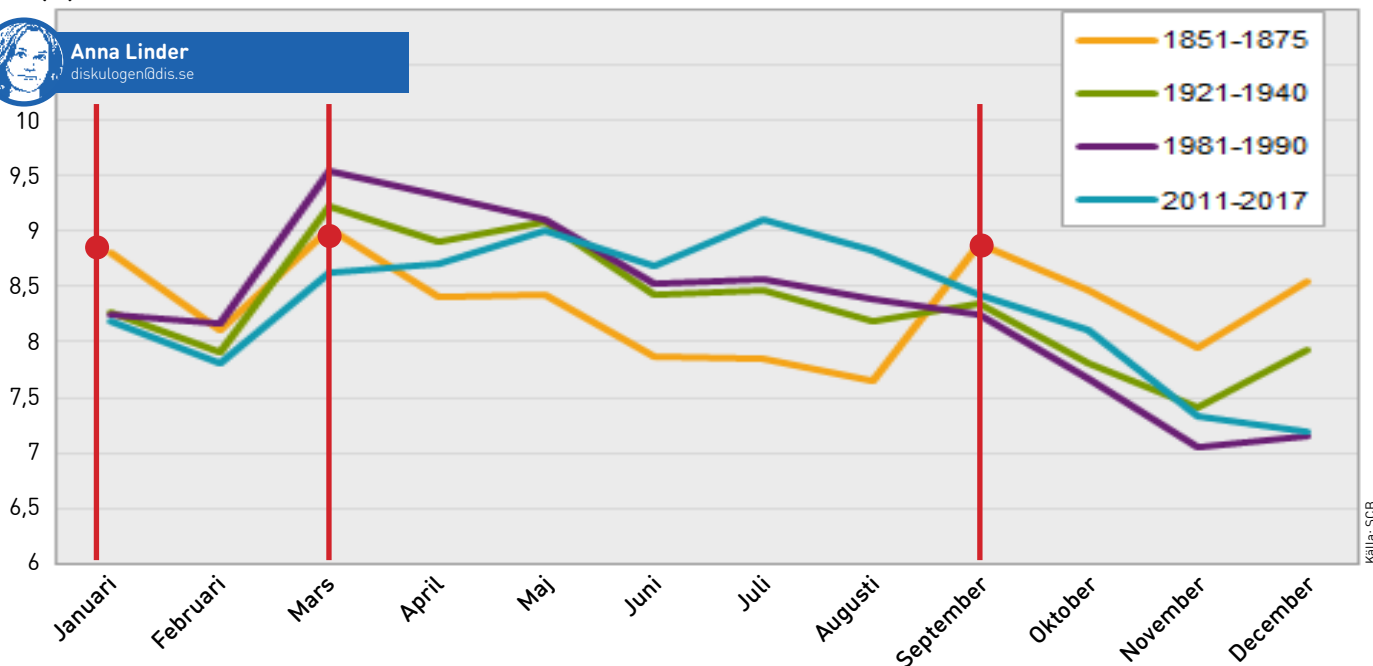
också att det faktum att de alls fick en sådan uppgift gav dem ett "alibi" för att kunna släktforska.

Om jag därigenom kan bidra till att några elever som aldrig hade fått upp ögonen för släktforskning annars fortsätter att forska på sin fritid, så agerar jag gärna "syndabock" i dessa frågor. En elev ringde dessutom till sina föräldrar när vi satt på stadsarkivet och rapporterade vilka uppgifter han hittat. Man kan tänka sig att detta var en uppgift som engagerade hela släkten!

Vilka slutsatser man kan dra om hur man kan entusiasmera människor att börja släktforska? I skolans värld handlar det enligt min mening om att visa eleverna hur de ska gå tillväga för att sedan låta dem själva lägga upp arbetet på det sätt som de tycker är bäst.

Det är en uppgift som är tacksam att jobba med då uppgiften går ut på att undersöka "vanligt folk" och deras levnadsvillkor vilket gör det lättare att relatera till för eleverna.

Avslutningsvis är uppgiften tacksam att genomföra för att eleverna då får bli egna subjekt i sitt lärande och inte bara passivt sitta och insupa det läraren berättar om. Det är min förhoppning att denna artikel kan vara ett exempel och inspirera andra kring hur man kan entusiasmera andra till att börja släktforska, något som är det roligaste man kan göra! □

Källa: SCB

Födelsemånad

Statistik från din släktforskningsdatabas kan ge uppslag till en röd tråd att bygga upp släktberättelser kring.

MÅNGA BARN föds på våren. Den vanligaste födelsemånaden är mars, men just nu är nio av tio av de vanligaste födelsedagarna i april. Under senare år har dock barnafödandet förskjutits så att det är vanligare att födas på sommaren.

Under lång tid var det i september som flest barn föddes medan det var ovanligare att födas under sommarmånaderna. Det var även mycket vanligare förr att föda barn i vintermånaderna. Januari, mars och september var de klart vanligaste månaderna att födas i under andra halvan av 1800-talet.

Det var särskilt vanligt förr att barn föddes nio månader efter högtider med ledighet, som jul och midsommar. I en artikel i Statistisk tidskrift från 1869 uppmärksammande dock författaren Edvard Fähræus att de oäkta barnen följde ett lite annat mönster och oftare föddes i februari, mars och april.

Vid kritiska händelser har barnafödandet tillfälligt påverkats. Nio månader efter spanska sjukans utbrott samt invasionen av Norge och Danmark, under andra världskriget, föddes färre barn än vanligt. För februari 1941 noterades ett av de lägsta födelsetalen som SCB någonsin registrerat, 6 389 barn.

Nu är grafen över antal födda per månad mer tillplattad, antagligen för att vi har en mer flexibel och spridd ledighet. Och i nutid är det även vanligast att födas på en vardag eftersom det är då planerade födslar äger rum.

Giftermål och sammanboende

Nu för tiden är det vanligast att gifta sig i augusti och under sommaren. Så var det inte förr. Kanske för att man var upptagen med skörd och slakt på gården då. Vinterbröllop och höstbröllop var vanligast.

Fram till mitten av 1850-talet var augusti den ovanligaste månaden att gifta sig i. Den vanligaste månaden att

gifta sig i försköts under 1800-talet, kanske på grund av att den stora flyttdagen för drängar och pigor ändrades från Mikaelidagen, den 29 september, till 24 oktober år 1820.

Hur ser statistiken ut för din släkt? Följer ni mönstren eller finns det något som tydligt avviker från normen? Det kan bli mycket intressanta berättelser om man skriver ner sina reflektioner över dessa fynd.

Modern statistik visar att de som lever ihop med någon lever flera år längre än de som bor ensamma. Skillnaden i livslängd för en man som är singel eller sammanboende kan vara så mycket som 7 år. Ensamstående män med enbart grundskoleutbildning lever kortast medan högutbildade kvinnor med sambo lever längst. ☐

Två olika släktböcker

Hans Fällman har samlat mycket information om sin släkt på drygt 200 sidor. Han har bara släktforskat under några år men redan hunnit ge ut en bok. Att samla sin släktforskning i en bok så att det är lättillgängligt för resten av släkten är något fler borde göra. Det är så viktigt att materialet inte bara blir liggande i en låda eller i en mapp på datorn utan att informationen sprids.

Författaren skriver: "Efter fem års släktforskning har jag en databas på fler än 13 000 personer, de flesta i Västerbottens län men också i Norrbotten och Värmland. Boken presenterar några av dem i närbild: Bönder, drängar, torpare, nybyggare, backstugusittare, byhantverkare och soldater i bondesamhället."

Författaren börjar med att beskriva hur källor och källhänvisningar kommer att redovisas i boken. Han använder inte traditionella källhänvisningar utan beskriver källorna för varje kapitel i boken i ett avslutande kapitel eftersom många källhänvisningar och årtalsangivelser stör läsandet. Jag saknar dock ett övergripande släkträd i början av boken, så att det är lättare att följa alla personer som nämns.

Det är stor variation på innehållet. De avsnitt där författaren beskriver sina egna minnesbilder känns väldigt levande och nära. Det är mycket trevligt berättat. Andra stycken känns stelare och vissa bitar är mycket sega att ta sig igenom. Ibland undrar man vilka som är målgruppen. Vem skriver han för? Kanske är det ättlingarna, de som kommer sedan, eftersom vissa stycken även beskriver hur man gör när man släktforskar. Också släktforskningsprogram och Disgen nämns.

Det finns ganska många bilder i boken, vilket är trevligt, även om papperskvaliteten inte är optimal för bildåtergivning. Hans redogör för många intressanta öden bland sina släktingar som i huvudsak levde i Västerbotten, bland annat Bure-ätten. Boken är läsvärd och bitvis mycket engagerande.

Från herrgårdsliv till fattighus

Boken börjar bra med ett överskådligt släkträd av generationerna av intresse allra först. Alla personer presenteras även med en porträttbild. Släktberättelsen tar plats främst i Kalmar län och södra Sverige. Huvudpersonen, farmor Elsa, föddes i Oskarshamn i en fin familj.

Författaren skriver: "Hennes far ägde några gårdar där hon bodde under flera år och levde ett bekymmersfritt herrgårdsliv. Men kärleken till Rickard från Virserum ledde hennes liv i en annan riktning."

Boken har en fin grundform och stil. Varje kapitel inleds med en helsidesbild på vänster sida där delar av brev och andra dokument, handarbeten, fotografier och redskap visas upp. Papperskvaliteten passar bra för både bild och text.

Det finns inga avsnitt som är fyllda med årtal så att det är jobbigt att läsa. Det flyter på lätt. Men det saknas kanske närhet på något sätt. Boken är författarens sätt att försöka komma nära en farmor hon aldrig hann träffa. Och vi får veta mycket om livet runt henne, men aldrig riktigt komma nära. Kanske det inte går att komma närmare någon man aldrig träffat?

Boken är välskriven, föredömligt lättläst och en inspirationskälla för den som vill ge ut en bok om en släkting. ☐

En aning anor – Nerslag i släktdatabasen
Hans Fällman
Inbunden, 232 sidor
ISBN 9789178511198
171 kronor + porto
www.bod.se

Från herrgårdsliv till fattighus - Min farmor Elsas historia
Anita Svensson
Inbunden, 76 sidor
ISBN 9789151966274
170 kr + ev. frakt
svensson.anita@gmail.com

DNA-krönika

JAG BÖRjade tro att jag hade gjort något fel eftersom det såg ut som om jag angivit helt olika grenar som ursprung till ett specifikt DNA-segment i Genome Mate Pro (GMP). Det kändes frustrerande, för jag kan ju inte ha fått samma segment från flera olika anor. Något måste vara fel. Efter att ha tittat lite närmare på de aktuella anorna upptäckte jag att jag härstammar från flera syskon födda på 1500-talet. Så de som jag sett som distinkta grenar när jag ”målar” segment kommer egentligen från samma ana längre tillbaka. Det var bra att se, för det betyder ju att jag inte gjort något fel.

23andMe har ju begränsat antal träffar till bara 1500 personer. Men nu finns det en möjlighet att öka totala antal träffar upp till 3500, om man betalar runt 300 kronor per år för ett plusabonnemang. Då ingår även några extra funktioner, främst med inriktning mot hälsa.

DNAPainter

DNAPainter har bjudit på flera nyheter på sistone. Det finns nu ett verktyg som hjälper till att räkna ut inferred matches, alltså om en nära släkting, som din pappa delar ett visst segment med en känd träff, men du inte gör det, betyder det att du har ärvt DNA från den andra farföräldern. Jag skrev

om det i ett tidigare nummer, men då gjorde jag allt manuellt. Nu är det bara att kopiera informationen och klistra in i verktyget på DNAPainter, så räknar den snabbt ut vilka segment som du inte har ärvt.

En annan nyhet är att man enkelt kan få en överblick i antavlan över dödsålder eller födelseland. Det är en funktion som kallas dimensioner.

Antal cM och släktskap

Webbplatsen “Genetic Genealogy Backed By Science”, <https://dna-sci.com>, har vissa likheter med DNAPainter. Utvecklaren Brit Nicholson påpekar dock ofta att alla siffror på hans sida är baserade på information i vetenskapliga artiklar. Det finns detaljerade beskrivningar av underlaget och de matematiska uträkningarna på webbplatsen. Bland annat så visar han varför man har större sannolikhet att ärva 22/28 % DNA av sina mor- och farföräldrar än 25/25 %. Det finns även ett verktyg för uträkning av multipla släktskap, men för tillfället stöds enbart två nära släktskap.

Nicholsons verktyg är utvecklat enbart för information om delat cM från Ancestry och 23andMe. För de nära släktskapen anges även sannolikheten att det är på fars eller mors sida. Om man till exempel skriver in 101 cM i rutan för Ancestry anger The

Shared cM Project hos DNAPainter att det är 39 % chans att släktskapet är i nivån 2C1R (tremänning + upp/ner en generation) medan Brit cM ger det 49 % chans (Bild 1 & 2). För de andra sannolika släktskapen ger det nya verktyget något lägre siffror än The Shared cM Project.

Ancestry

Ancestry har uppdaterat sin webbplats så att man kan göra gruppmarkeringar (färgprickar) på många DNA-träffar samtidigt. Det är bara att klicka på plustecknet längst till höger i träffrutan för att lägga till en grupp, så dyker det upp rutor framför alla i träfflistan och man kan klicka i rutorna framför de personer som man vill ha i samma grupp.

Släktforskaren Greg Clarke, från Kanada, har skapat en Google Sheets-fil som hjälper till att ordna träfflistan från Ancestry på rätt sätt när man kopierat informationen genom att markera den direkt i webbläsaren (Bild 3). Det är numera ett av få sätt att spara den informationen på sin egen dator. När väl träfflistan finns i tabellform kan man enkelt söka och sortera efter önskade kriterier. Du hittar mallen genom att söka på ”Google Sheets for Ancestry DNA Matches”.

Man måste vara inloggad och titta på sin träfflista på ancestry.com för att

1

Relationship probabilities based on data from The DNA Store

39%	Half 2C	2C1R	Half 1C2R	1C3R	
30%	3C	Half 2C1R	2C2R	Half 1C3R	
19%	Half 2C	3C1R	Half 2C2R	2C3R	
6%	Half GG-Niece / Nephew †	Half GG-Aunt / Uncle †	2C	Half 1C1R	1C2R
6%	4C	Half 3C1R	3C2R		
- 0%	11C	4C1R			

† This set of relationships is just within the threshold for 101cM, but has a low probability in TheDNAStore's table of probabilities
‡ This relationship has a positive probability for 101cM in TheDNAStore's table of probabilities, but falls outside the bounds of the reported cM range (999 persons)

2

Enter your shared cM or % in the applicable box below

IBD:

AncestryDNA (Default is HIR) 23andMe (Default is IBD) Percentage (Default is IBD)

HIR IBD

Check a box to the left to override the default

101 cM

Most Probable Relationship Type	Individual Total	Group Total
2C1R Group		49.6%
2C1R, Half 2C, 1C3R, Half 1C2R	49.6%	
3C Group		25.8%
3C, 2C2R, Half 2C1R, Half 1C3R	25.8%	
2C Group		15.8%
2C, 1C2R, Half 1C1R	15.8%	
3C1R Group		6.7%
3C1R, Half 3C, Half 2C2R, 2C3R	6.7%	
4C Group		1.3%
4C, 3C2R, Half 3C1R	1.3%	
Half-1C Group		0.3%
Half 1C, Half-G-Aunt/Uncle / Niece/Nephew	0.3%	
4C1R Group		0.3%
4C1R, Half-4C, Half 3C2R, 3C3R	0.3%	
1C1R Group		0.1%
1C1R	0.1%	
5C Group		0.1%
5C, 4C2R	0.1%	

allt ska fungera som det är tänkt. Och att kopiera in fler än 1400 träffar kräver först några justeringar. Det finns enkla instruktioner för hur man ska göra direkt i filen.

Markera alla, eller välj att markera en del, av dina träffar på Ancestry och kopiera informationen (Ctrl+C). I kalkylbladet väljer du den flik som visar korrekt bild, uppe till vänster, över hur din träfflista ser ut ("Worksheet : NEW View Match btn" hanterar information från den senaste layouten) och klistrar in i angiven ruta (Bild 4). Tillåt makros om du vill kunna använda knappen som rensar data.

Man kan välja att klistra in informationen med länkar till Ancestry eller enbart som text. När jag testade blev all information importerad som det skulle förutom att trädlänkarna inte fungerade riktigt som de skulle, många länkade till fel person.

Triangulering

De som jobbar med visuell fasning tittar ofta på vilka segment som barnen har ärvt för att kunna bestämma vilket DNA som man ärvt från vilka föräldrar och mor- och farföräldrar.

Dis-medlemmen Hans Moberg vill dela med sig om sin idé om triangulering med hjälp av ett barns DNA-resultat. En triangulering verifierar att tre personer delar samma segment på

samma kromosom. Kromosomläsaren visar alla träffar på en kromosom, trots att det är ett par, eftersom testbolaget inte kan avgöra om träffen hör till mors eller far sida

Om man delar ett visst segment med två obekanta personer, Ulla och Nisse, så kan man inte avgöra om de är släkt med varandra genom att titta i kromosomläsaren eftersom segmenten skulle kunna ligga på varsitt ben av kromosomen.

Men då även ett barn är testat kan man kontrollera om det har Ulla och Nisse i sin träfflista. Om barnet delar samma segment med de båda kan man säga att Ulla och Nisse triangulerar (om inte far och mor är släkt). Om barnet bara delar segmentet med en av dem, så är Ulla och Nisse släkt med huvudpersonen på olika sidor. De triangulerar inte. Om barnet inte har ärvt segmenten eller inte har Ulla och Nisse i sin träfflista är det svårt att dra några slutsatser. Metoden fungerar på samma sätt för dem som istället för ett barn har en förälder som är DNA-testad. □

Bild 1 & 2. Möjliga släktskap för 101cM hos The Shared cM Project och Brit cM.

3

Ancestry DNA Match Table Maker

Google Spreadsheet programming by Gary Cooks

STEP 0: If you just have VIEW ONLY rights to this spreadsheet, then use FILE -> MAKE A COPY, and store it in your own Google Drive account

STEP 1: Open up your Ancestry DNA Matches to show the matches you wish to record at the table. Note that sorting by Relationship (default view) seems to work best, compared to Sorting by Name

STEP 2: Copy the rest of all the matches you wish to record with a paste. Extra option: Press CTRL + A or CMD + A as a first step to SELECT ALL, then do CTRL + C or CMD + C to COPY the text to the clipboard. Alternative option: If you just want a subset, then use your mouse, highlight the matches you want, then do CTRL + C or CMD + C. Suggestion from user: Another way to get a subset, is to use the Filters at the top of the page to show only certain of your matches, then use the SELECT ALL and COPY commands

Bild 3 & 4. Google Sheets for Ancestry DNA Matches.

4

Ancestry DNA Match Table Maker

Category Name: Parent/Child, Full Sibling, etc.

Category Name	Name Manager	Relationship
Parent/Child	DL	Parent/Child
Full Sibling	TS	Sibling
Half Sibling	HT	Half Sibling
Uncle	UL	Uncle
Aunt	AL	Aunt
Niece	NL	Niece
Nephew	NL	Nephew
Grandparent	GP	Grandparent
Grandchild	GC	Grandchild
Great-grandparent	GGP	Great-grandparent
Great-grandchild	GNC	Great-grandchild
2nd Cousin	2C	2nd Cousin
3rd Cousin	3C	3rd Cousin
4th Cousin	4C	4th Cousin
5th Cousin	5C	5th Cousin
6th Cousin	6C	6th Cousin
7th Cousin	7C	7th Cousin
8th Cousin	8C	8th Cousin
9th Cousin	9C	9th Cousin
10th Cousin	10C	10th Cousin
11th Cousin	11C	11th Cousin
12th Cousin	12C	12th Cousin
13th Cousin	13C	13th Cousin
14th Cousin	14C	14th Cousin
15th Cousin	15C	15th Cousin
16th Cousin	16C	16th Cousin
17th Cousin	17C	17th Cousin
18th Cousin	18C	18th Cousin
19th Cousin	19C	19th Cousin
20th Cousin	20C	20th Cousin
21st Cousin	21C	21st Cousin
22nd Cousin	22C	22nd Cousin
23rd Cousin	23C	23rd Cousin
24th Cousin	24C	24th Cousin
25th Cousin	25C	25th Cousin
26th Cousin	26C	26th Cousin
27th Cousin	27C	27th Cousin
28th Cousin	28C	28th Cousin
29th Cousin	29C	29th Cousin
30th Cousin	30C	30th Cousin
31st Cousin	31C	31st Cousin
32nd Cousin	32C	32nd Cousin
33rd Cousin	33C	33rd Cousin
34th Cousin	34C	34th Cousin
35th Cousin	35C	35th Cousin
36th Cousin	36C	36th Cousin
37th Cousin	37C	37th Cousin
38th Cousin	38C	38th Cousin
39th Cousin	39C	39th Cousin
40th Cousin	40C	40th Cousin
41st Cousin	41C	41st Cousin
42nd Cousin	42C	42nd Cousin
43rd Cousin	43C	43rd Cousin
44th Cousin	44C	44th Cousin
45th Cousin	45C	45th Cousin
46th Cousin	46C	46th Cousin
47th Cousin	47C	47th Cousin
48th Cousin	48C	48th Cousin
49th Cousin	49C	49th Cousin
50th Cousin	50C	50th Cousin
51st Cousin	51C	51st Cousin
52nd Cousin	52C	52nd Cousin
53rd Cousin	53C	53rd Cousin
54th Cousin	54C	54th Cousin
55th Cousin	55C	55th Cousin
56th Cousin	56C	56th Cousin
57th Cousin	57C	57th Cousin
58th Cousin	58C	58th Cousin
59th Cousin	59C	59th Cousin
60th Cousin	60C	60th Cousin
61st Cousin	61C	61st Cousin
62nd Cousin	62C	62nd Cousin
63rd Cousin	63C	63rd Cousin
64th Cousin	64C	64th Cousin
65th Cousin	65C	65th Cousin
66th Cousin	66C	66th Cousin
67th Cousin	67C	67th Cousin
68th Cousin	68C	68th Cousin
69th Cousin	69C	69th Cousin
70th Cousin	70C	70th Cousin
71st Cousin	71C	71st Cousin
72nd Cousin	72C	72nd Cousin
73rd Cousin	73C	73rd Cousin
74th Cousin	74C	74th Cousin
75th Cousin	75C	75th Cousin
76th Cousin	76C	76th Cousin
77th Cousin	77C	77th Cousin
78th Cousin	78C	78th Cousin
79th Cousin	79C	79th Cousin
80th Cousin	80C	80th Cousin
81st Cousin	81C	81st Cousin
82nd Cousin	82C	82nd Cousin
83rd Cousin	83C	83rd Cousin
84th Cousin	84C	84th Cousin
85th Cousin	85C	85th Cousin
86th Cousin	86C	86th Cousin
87th Cousin	87C	87th Cousin
88th Cousin	88C	88th Cousin
89th Cousin	89C	89th Cousin
90th Cousin	90C	90th Cousin
91st Cousin	91C	91st Cousin
92nd Cousin	92C	92nd Cousin
93rd Cousin	93C	93rd Cousin
94th Cousin	94C	94th Cousin
95th Cousin	95C	95th Cousin
96th Cousin	96C	96th Cousin
97th Cousin	97C	97th Cousin
98th Cousin	98C	98th Cousin
99th Cousin	99C	99th Cousin
100th Cousin	100C	100th Cousin

Hitta guldkornen i lä

De flesta släktforskare vet att ett exemplar av mantalslängderna återfinns i länsstyrelsernas arkiv. Men där finns också mängder med andra spännande handlingar.

Axel Oxenstierna reformerade den svenska statsförvaltningen på 1630-talet. En innovation var att dela in landet i län. I vart och ett inrättades en statlig myndighet, länsstyrelsen, som styrdes av en tjänsteman utsedd av kungen, landshövdingen. På så vis tog centralmakten i Stockholm ett grepp om rikets alla delar; från Småland och gränsen mot Danmark i söder till de avlägsna lappmarkerna i norr, och från porten i väster, den nyanlagda staden Göteborg, till Ladogas stränder i öster. Axel Oxenstiernas idéer visade sig livskraftiga. Än i dag, efter närmare 400 år, är den regionala statsförvaltningen organiserad i län som leds av landshövdingar.

Under århundradenas lopp har länsstyrelserna varit ålagda att sköta mängder med uppgifter som centralmakten funnit väsentliga. De har utfärdat inrikes pass, haft hand om delar av skatteuppbörden och varit delaktiga i den militära organisationen. För att ta några exempel. Detta har förstås avsatt spår i arkiven: Mängder med handlingar varav många är riktigt intressanta för släktforskaren. Den som vill botanisera bland dessa handlingar för att hitta guldkornen väljer blå knappen *Arkivsök* i ArkivDigital och väljer sedan under meny *Arkivtyp* antingen *Landskontor* eller *Landskanli*.

Länsstyrelserna var i äldre tider organiserade i två avdelningar: Landskontoren hade hand om det ekonomiska och landskanslierna skötte det administrativa. Passhandlingar finns alltså i landskanslierna, eftersom de inte handlade om pengar. Det gjorde däremot skattelängder av olika slag, som därför återfinns i landskontorens arkiv.

ArkivDigital har bara digitaliserat en mindre del av alla handlingar som finns i länsstyrelsernas arkiv, men förstås i första hand sådana som är intressanta för släktforskaren. Här följer några exempel på vad som kan påträffas:

Charta sigillata-verifikationer, en mer eller mindre noggrann avskrift av vigselboken, finns för åren 1733–48. Prästerna uppbar under dessa år en lysningsavgift som levererades in till länsstyrelsen. Det är en mycket användbar källa i de fall vigselboken har förkommit. I Mortorps socken i Småland saknas vigselboken för åren 1737–57, men den som letar i Kalmar läns landskontor i den väldiga volymen med 1739 års landsboksverifikationer (EIIb:23) hittar Mortorps vigselbok för detta år på sidan 1162.

Rusthållsförändringar. I de gamla danska landskapen fanns en särskild avgift, städs mål, som betalades när militiehemman bytte innehavare. Därför återfinns i Malmöhus läns landskontor ett antal volymer med så kallade rusthållsförändringar (GLab:1–11). I en lista daterad 10 mars 1735 (volym 1 bild 57) framgår om gården Hässlunda nr 20 (i Hässlunda socken) att »Lasse Mårtensson lämnat hemmanet till sonen Nils Larsson», ett släktskap som kan vara svårt att få fram eftersom kyrkböckerna i Hässlunda börjar först på 1740-talet.

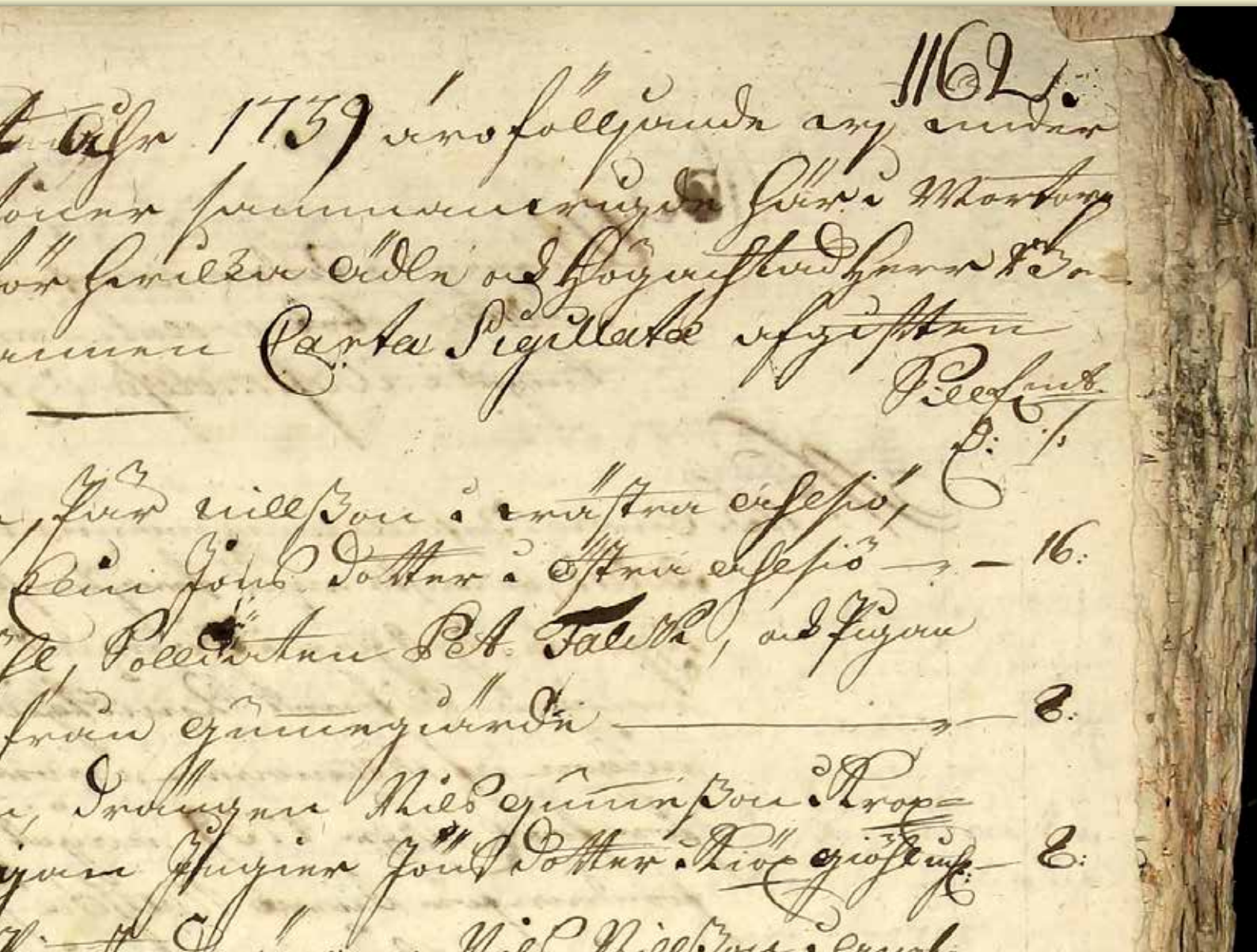
Bruksarbetare. I Södermanlands läns landskontor finns en volym med handlingar angående bergsverksamheten för åren 1735–1802, som innehåller bergstingslängder och förteckningar över bruksarbetare (volym G IX:2).

I landsboksverifikationerna för Kalmar län år 1739 finns så kallade charta sigillata-verifikationer, som

Den som slår upp mantalslängden för Vingåkers socken i Södermanland för år 1737 och letar upp Krämbols hammare finner att där fanns fem män och fyra hustrur skrivna, alla utan namn, samt en dräng Olof och två pigor. I volymen med listor över bruksarbetare

nsstyrelsernas arkiv

är avskrifter av församlingarnas vigselböcker. I Mortorps socken vigdes på nyårsdagen Per Nilsson i Västra Alsjö och pigan Elin Jonsdotter i Östra Alsjö, vilka erlade en avgift om 16 öre silvermynt. Mortorps vigselbok saknas för den aktuella tiden, så uppgiften om vigseln kan inte hittas i kyrkböckerna.

finns männen däremot namngivna i en lista daterad 5 maj 1737 (bild 830): mästaremederna hette Kristian Eriksson och Petter Valltensson (= Valentinsson) och smedsdrängarna Lars Hansson, Olof Simsson och Anders Arvidsson. En lärgosse Olof är kanske den nämnda

drängen. Listorna kompletterar alltså de knapphändiga mantalslängderna.

Detta var tre exempel på vad som kan hittas i landskontorens och landskansliernas arkiv i ArkivDigital.

Men det finns så mycket mer. Förstås de mest använda källorna som

mantalslängder och jordeböcker men också en mängd mindre nyttjade: Passhandlingar, gästgiveridagböcker, båtsmanskontrakt, jordrannsaktionsprotokoll och mycket mer.

Det är bara att börja botanisera!

Håkan Skogsjö

Mossodling 100 år före it-bubblan

OM MAN kör vägen från Vi-restads kyrka över Hynnenäs till Torsås by ovanför Åsnen, är Målen den sista byn i Virestad församling. Längs denna väg, strax efter kyrkan, bodde Johannes Håkansson på Norregården i Horshult. Han var på 1870-talet landstingsman, god man vid skiftesförrättning och "handlanden" som bland annat saluförde konstgödsel i sin rörelse, vilket han annonserade om i traktens tidningar. Han var även styrelsemedlem i Vi-restads sparbank, som han tillsammans med den lika aktive kyrkoherden Eckerbom, startade 1875.

Nyodling och mossodling

Håkansson var även engagerad i den tidens stora ämne, mossodling. Alla bönder vid denna tid, som gnetar med sina kronåkrar och lyckor på steniga gårdar, och har en mossmark på sina ägor, ser nu en möjlighet till bättre tider och ett gynnsammare jordbruk. Johannes Håkansson såg mossodling som en lovande satsning, om han kunde hitta en lämplig gård att utöka sina odlingar med, till rätt pris. Intresset

för nyodlingar och mossodlingar var under 1800-talet långt större än vad man kan ana idag. En återkommen skribent i Smålands Posten 1876, tycker att Håkansson, som var bland de första i Virestad med uppodling av sin mossmark, borde fått erkännande från Hushållningssällskapet för sin nyodling. Skribenten tyckte även att församlingens kyrkoherde Eckerbom borde få erkännande för sänkningen av Virestadsjön. Den berörde prästgårdens odlingar, för övrigt en av de största gårdarna i församlingen.

År 1887 kulminerade intresset för mossodlingar. Det året skrevs över 400 tidningsartiklar i ämnet i svenska dagstidningar, vilket framgår när man söker i Kungliga bibliotekets (KB) digitala tidningsarkiv. Under första halvan av 1800-talet var viljan till mossodling stor, särskilt bland överheten, men framgången var kortvarig då tillgång på konstgödning var obefintlig. Stallgödseln var redan tagen i anspråk till de åkrar som var i bruk. Import av konstgödsel från olika håll och den billiga thomasfosfaten, en biprodukt från masugnarna, kom under

1870-talet att göra mossodlingarna framgångsrikare.

Jon blir brukare

Jon Johansson växte upp i Målen med föräldrarna Johan och Karin samt systemn Karin. Familjen kom 1799 från Skatelöv. Redan 1814 dog fadern Johan Johnsson, 68 år. Mor Karin är då 37 år. Eftersom båda barnen var omvändiga och ett inbördes testamente inte var skrivet mellan föräldrarna, utsågs förmyndare för barnen. Jon tog över gården då han fyllt 17 år. Han står som brukare 1815. Mor Karin blir då inhyses och systemn blir piga. Huset, som fortfarande står på gården idag, byggdes troligen vid denna tid.

Efter laga skifte 1851 i byn Målen, gjordes 1856 hemmansklyvning på Jon Johanssons och Bengta Mathisdotters gård i Målen. Barnen Anders och Elin köpte var sin halva på revers medan de övriga syskonen fick vänta på sin kompensation. Elin gifte sig med Olof och bodde kvar på gården, medan Anders sålde sin del året där på, 3/32 mtl, och köpte granngården 3/16 mtl och flyttade nygift dit. När de

Av kartan framgår att nyodlingen av mossen gav en avsevärd utökning av odlingsmark.

nya ägarna, de nygifta Peter och Kerstin, flyttade in för att odla Anders del, blir de tvungna att staka gränsen och registrera sämjedelningen 1859. Det finns fortfarande bara ett boningshus, så Peter och Kerstin fick flytta in i samma hus där Olof och Elin, föräldrarna, vuxna syskonen Peter och Maria samt en piga bodde. Peter och Kerstin får snart två barn, säljer sin intecknade del 1861 till Johannes Håkansson och flyttar ut.

In flyttade då Johannes Håkanssons dräng Daniel för att starta nyodlingen på mossmarken. Tycke uppstod mellan drängen Daniel och Maria som bodde kvar hemma. Men 1866 tröttnar Daniel och Maria och blir istället tjänstefolk i grannbyn. Mossodlingarna för de två gårdarna blir i sin helhet som mest cirka 25 hektar. Kvar i "huset" bodde då Olof och Elin, som förblir barnlösa, föräldrarna Jon och Bengta samt sonen Peter, som nu fortsatte med mossodlingen på sin gård.

I stambanornas spår

Ett ännu större projekt var bygget av stambanorna. Sträckan Malmö-Hässleholm öppnades 1860. I november 1862 invigdes fortsättningen från Hässleholm till Liatorp, i september

1863 kunde man resa till Alvesta och 1864 hela vägen till Stockholm.

Många danska lycksökare såg möjligheten att med järnvägen göra affärer i Skåne och Småland, särskilt efter 1870 då Danmark var inne i en exceptionell högkonjunktur. Det kan man utläsa ur EmiWebs immigrationslistor. Redan 1866 säljs Värpeshult utanför Liatorp av August Gyllensköld till Ferdinand Mackeprang. Han har även sin förvaltare med från Danmark. August driver även ett bränneri i Värebo. Bristar i redovisningen för avyttring av alkohol, och en tillsyningsman som ser mellan fingrarna, leder till rättsliga förvecklingar, där även Ferdinand är inblandad. Flera danska familjer köper hemman i Småland, som verkar lovande, men med olika förutsättningar. Ofta är hemmanen kargare än väntat. Flera återvänder till Danmark med större eller mindre förlust efter några säsonger. I Nya Wäxjöbladet kan man 1875 läsa att skrupellösa "egendomsagenter" i Virestad bidrar till överpriser och falska förespeglningar.

Även seriösa entreprenörer kommer till Småland. Jörgen Mörck Hansen virkeshandlare, kommer till Malmö 1870. Han får svenskt med-

borgarskap och betalar till och med skattetillegg för sina framgångsrika virkesaffärer. Han träffar den vittbereste Håkansson i Malmö och blir en tid boende i Horshult. Innan han återvänder till Danmark 1877, söker han i lokaltidning efter en maskinist, helst en erfaren smed, för skötsel av ångmaskinen och hyveln, för tillverkning av bland annat takspån.

Danska ägare

Johannes Håkansson vill få ut pengar på sin nyodling i Målen. Han hittar en köpare och skriver kontrakt i december 1874. Våren 1875 kommer köparen, Johan Carl Prüter, bördig från norra Tyskland, med fru och fyra barn från Jylland. Han får betala 8000 kronor för Håkanssons del, som nu heter Johannesfält i husförhörslängden. Han blir i laga ordning inskriven som ägare i lagfartsboken. Inget hus har ännu byggts på Johannesfält, utan alla bor fortfarande i samma bostadshus med del i ladugård, som tidigare. Efter två år tröttnar familjen Prüter på mossodlandet, lämnar Virestad den 27 juni 1877, och återvände till Danmark.

I Malmö Allehanda kunde man den 10 oktober 1877 i en notis på första si-

Af enskild företagsamhet må nämnas, att odlingar och byggande går något framåt hvarje år, fastän numera intet i så stor skala som då prostens Eckerbom odlade de stora fälten som tillhöra prestbostället, och handlanden J. Håkansson i Horschult odlade Myren vid sin numera sålda egendom Johannesfält.

I skogsväg kan anföras att utom den ångmaskinen, som redan på fjerdet året varit i gång på Arnanäs i och för tillverkning af taksågar, ännu en tillkommit för samma ändamål vid Horschult och eges af herr Mörk Hansson, och ytterligare en större sådan inrättning är nu under anläggning vid Gyllerboda, som eges af Herr Kjellander och troligen kommer äfven denna sistnämnda ångmaskinen att användas för spåntillverkning. Riktesvis berättas att ännu en dylik inrättning kommer att byggas under nästa år inom kommunen.

dan läsa: "Kopparslagare Kinelius har tillhandlat sig egendomen Johannesfält med gröda och inventarier för 16 000 kr." Kinelius står som ägare till Johannesfält i husförhörslängden för byn Målen. Trots att han inte är införd i lagfartsboken för Allbo Häradsrätt, lyckas han belåna Johannesfält ytterligare. Vem var då Isak Kinelius? Efter att ha varit änking i fyra år tog Isak ut lysning julen 1863. Han gifte sig 36 år gammal, med den ett år yngre Petronella Carlqvist i Karlshamn våren 1864. De reste samma vår till Malmö, till Isaks hus i Caroli församling. Om de två inte åkte häst och vagn hela vägen till Malmö kunde de ta tåget från Hässleholm till Malmö.

Första gången Isak Kinelius återfinns i notiser är i Malmö Allehanda 1866, då han på auktion säljer en fastighet på Timmermansgatan i Malmö. Fram till 1901 återfinns man honom i ett femtontal egendomsnotiser i bland annat Malmö Allehanda och Sydsvenska Dagbladet. Hur hittade då Prüter sin köpare Kinelius, som i notisen påstår sig köpt Prüters del? Kinelius åkte troligen aldrig till Målen. Hans granne, Måns Helander 63 år, pensionerad sergeant flyttade till Jon Johanssons gård i Målen, november 1877, med sin fru Cecilia och två fosterbarn. De gav upp i mars 1880 och återvände till Malmö. 1879 har konjunkturen vänt och 1881 står Kinelius under exekutiv auktion. Men Johannesfält är inte med i auktionen för enligt lagfartsboken är det fortfarande Prüter som äger Johannesfält.

Någon måste vara en god säljare med breda kontakter i Malmö, för i november 1883 kom familjen Pål och Ellena Jönsson med fyra barn från Käglinge.

Pål och Ellena har sedan 1875 bott som brukare i en del av den utskiftade gården Käglinge No 5, i Glostorp församling, med fyra tonårsbarn. No 5 har tidigare blivit uppsplittrat i flera delar efter arvsskifte. I dag är Käglinge ett villaområde i Oxie utanför Malmö. Den 5 nov 1880 blev Pål ägare till sin del i Käglinge No 5 för ett ögonblick då fastigheten skrivs över mellan fyra olika ägare samma dag, men Pål och Ellena bor kvar till oktober 1883. De flyttar då till Målen, och det rum som är tomt på Jon Johanssons gård och blir brukare av Johannesfält med del i ladugården. Pål och Ellena som båda har fyllt 45 år tyckte det var bättre i Målen än i Käglinge så de kom att stanna där livet ut.

Exekutiv auktion

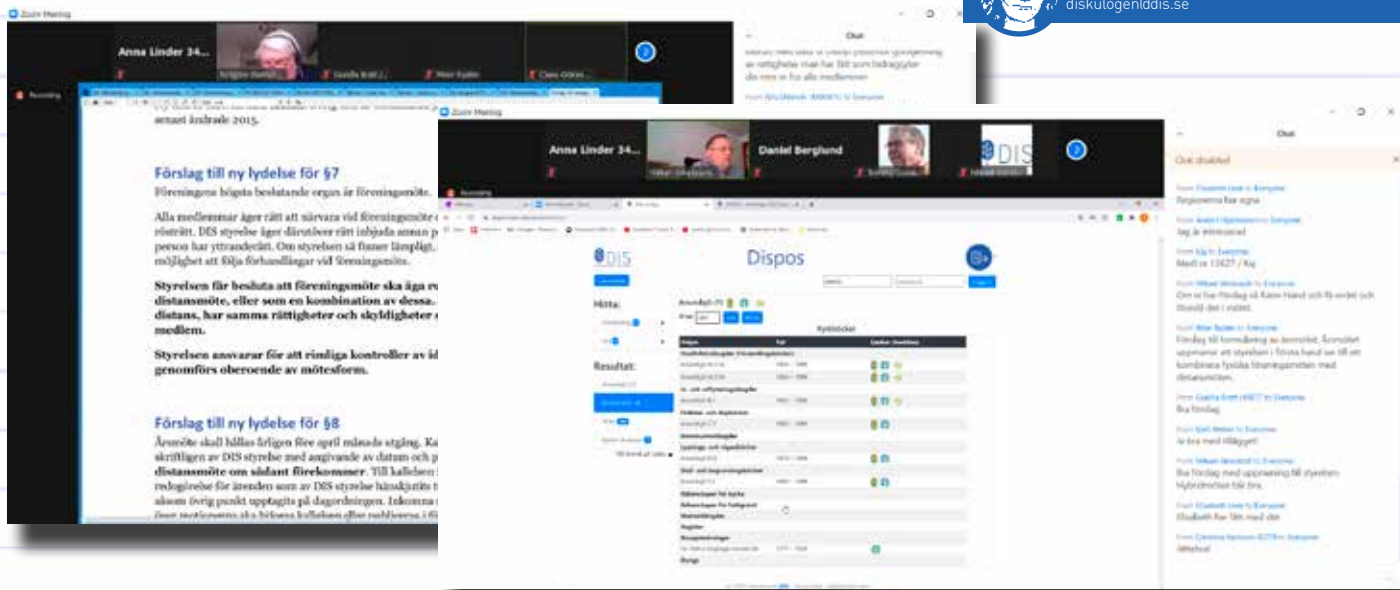
Då skulder fanns efter förre ägaren Carl Prüter, så är Johannesfält ute på exekutiv auktion 1887. Äldsta sonen till Pål och Ellena, Jöns 24 år, ropar in Johannesfält för 2500 kronor åt sina föräldrar. Själv reser han till Amerika med myndigheternas välsignelse. Om köpet i sonens namn var strategiskt planerat är osagt, men när det blir utmätning på Pål Jönsson kan man inte mäta ut Johannesfält. Ellena dör 1909. Pål bor kvar till 1916, men med hjälp av fullmakt från sonen, säljer han Johannesfält samma höst som Ellena dör.

Aron Magnusson är också en stor entusiast för mossodling. I januari 1909 sålde han sitt hemman, Turagården i Torsås by ovanför Åsnen. Det är på 76 hektar varv 53 hektar åker. Han köpte Johannesfält den 28 okt 1909, för 5100 kronor. Han byggde stort bostadshus av två mindre hus med dubbla vindskupor, på en ö i mossen och blev kvar till 1913. Han planerade

en stor nyodling och köpte även in de övriga gårdarnas utmarker av mossen på cirka 40 hektar. Man kunde ansöka om statsbidrag för dikningsprojekt redan 1879. Svenska mossodlingsföreningen bildades 1886. Det återfinns 2357 artiklar om mossodling i dagspressen mellan 1850 och 1920, med kulmen 1887.

I oktober 1918 har entusiasmen lämnat Aron Magnusson, som säljer gården till det nybildade AB Smålands Mossar i Forsheda utanför Värnamo för 35 000 kronor. Företaget planerade för produktion av brännstov. Aron Magnusson flyttar till Loshult nr 4 med familjen och bodde där till 1940 när han dog, 89 år gammal. Lufden går ur AB Smålands Mossar som likvideras 1938. Innan dess, i november 1928, köper nygifta paret Ernst och Gulli Magnusson ut Johannesfält för 10 800 kronor. Ernst Magnusson kommer från grannbyn Mannatorp.

Johannesfält hade troligen stått tom sedan Aron Magnusson lämnade gården. Ernst och Gulli brukar 12 hektar åkerjord och på gården finns då 2 hästar, 6 kor, 3 ungdjur, 4 svin, 2 får och 40 höns, enligt bokverket "Guds och Gårdar". I jordbruksräkningen 1944 upptas redskapen, en plog, en självbindare, en slättermaskin och hästräfsa på hjul. Markerna har redan försummats under bolagets tid. Resterna av mossodlingarna som tillkom mellan 1875 och 1913 växer igen med tall och björk. Dikningen försummas, marken blir försumpad, ljung, säv och starrgräs sprider sig på de magraste delarna. År 1965 slår åskan ner och ladugården brinner ner till grunden vilket blir lantbrukets slut. Ernst och Gulli bor kvar till våren 1967, då min far köpte det i ett byte mot vårt radhus i Älmhults samhälle, till det nominella priset av 67 000 kronor. Johannesfält blir då skogsgård med omfattande dikningar och planteringar av gran och tall. □

Dis årsmöte

DIS ÅRSMÖTE 2021 hölls på grund av pandemin helt digitalt via Zoom lördagen den 13 mars. Cirka 400 medlemmar hade anmält sitt intresse för att delta, men just under 300 personer loggade in till mötet. Just när Dis ordförande Daniel Berglund skulle börja prata råkade alla bli utkastade från mötet och det blev lite mer väntetid eftersom alla måste kontrolleras mot medlemslistan innan de kunde släppas in i mötet igen.

Första diskussionen under årsmötet handlade om hur man visar sitt bifall. Många tyckte att det kändes ovant att vara tyst när man håller med och enbart göra sin röst hörd då man tycker annorlunda. Men det var ett bra val för att få det digitala årsmötet med många deltagare att flyta på bra utan störande ljud och omröstningar.

I spåret av pandemin har det ordnats många fler digitala träffar och aktiviteter och Dis fortsätter att arbeta med det utbudet även under 2021. Någon undrade om man inte borde samarbeta digitalt med de nordiska

länderna om de vanliga Släkktorskardagarna blir inställda. Det är en bra idé, men Daniel Berglund menar att det är en fråga för Sveriges Släkktforskarförbund.

De sedvanliga årsmöteshandlingarna följde med en längre diskussion vid valet av valberedare. Det hade varit svårt att hitta kandidater då flera tillfrågade hade avböjt.

En längre diskussion hölls om tilllägg och kompletteringar i stadgarna för att hantera digitala föreningsmöten. Många tyckte till om formuleringen av skrivelsen. Flera önskade att det i stadgarna ska stå att möten alltid kompletteras digitalt. Men andra menade att det kan leda till problem. Då måste kanske fysiska möten ställas in om det är ett tillfälligt problem med internetuppkopplingen. Men man vill inte heller att styrelsen ska kunna välja att hålla enbart fysiska möten för att minska antal deltagare. Det måste tydliggöras att en kombination eftersträvas. I ett yttrande till styrelsen klagade årsmötet att ett hybridmöte alltid är att önska. Peter Rydén

sammanfattade det med texten: "Årsmötet uppmanar att styrelsen i första hand ser till att kombinera fysiska föreningsmöten med distansmöten".

En del medlemmar hade funderingar kring inloggning till Dis olika sidor. Det är lite förvirrande när man ibland ska ha med bokstäver och ibland inte. Daniel förtydligade att målet är att man snart loggar in på samma sätt till alla funktioner, och det enbart med medlemsnumret, utan bokstäver före.

Efter två timmars årsmöte, inklusive väntetid, följde nästan två timmars visning av Dispos, Disgen och kartfunktionen för intresserade. Du kan läsa mer om nyheterna i Disgen och kartfunktionen på annan plats i tidningen.

Du hittar årsmöteshandlingar för 2021 och tidigare år på www.dis.se > Föreningen > Årsmöte. ▣

Att finna en morfar

DET BÖRJADE med ett mejl från Sydney hösten 2010. Min hustrus kusin Carin var då bosatt i Sydney och hon hade på en målarkurs träffat en australiensisk dam som hette Eve Trefely. När Eve hörde att Carin var svenska berättade hon att hennes morfars far hade emigrerat från Sverige till Australien på 1850-talet. Han hette Niklas Hedström och kom från byn Hede i Myckleby på Orust. Eve visste nästan ingenting om denne man och hon undrade om Carin kunde hjälpa henne med efterforskningar. Carin kände till att jag sysslade med släktforskning och därför fick jag detta mejl med en förfrågan om hjälp.

Det var inte svårt för mig att finna spåren efter Niklas Hedström. Efter några slagningar i ArkivDigital och kontakt med Myckleby Hembygdsförening hade jag snart en första bild klar för mig. Genom internet fick jag också tag i en av Niklas nutida släktingar på Nya Zeeland. I det australiensiska nationalbibliotekets sökmotor för tidningar, Trove, www.trove.nla.gov.au/newspaper, kunde jag också hitta en hel del uppgifter om Niklas förehanden i Australien.

Eve Trefelys morfar

Nu slumpade det sig så att min hustru och jag hade planerat en jordenrundresa under vintern 2011. Jag kontaktade Eve Trefely i Sydney och hon var vänlig nog att låta oss bo hos henne en vecka när vi kom till Australien. Eve

fick då av mig allt som jag sammanställt om Niklas Hedström. I gengäld berättade Eve för mig den märkliga historien om hur hon under stora delar av sitt liv inte vetat vem hennes morfar var. Eves mormor Eva Hoad födde dottern Lisa i september 1926. Eva Hoad var då ogift och det verkade vara oklart vem barnafadern var. Eve försökte under sin uppväxt få reda på morfaderns namn. Hon fick höra att han var en engelsk gruvingenjör vid namn Joseph Taylor som hade omkommit i en tenngruva i Bolivia när Lisa var litet barn. Eve berättade att hon under flera år hade spenderat mycken tid på att genom genealoger söka efter denne okände morfader, utan resultat.

Men när Eves mor Lisa låg för döden, i oktober 1994, berättade hon en helt annan historia för sin dotter. Morfadern skulle i stället ha hetat Maynard Hedstrom, en otroligt rik man som bodde på Fiji. Maynards pappa var just Niklas Hedström från Orust och Sverige! Eve visade mig bland annat mormoderns pass som fanns bevarat. Här framgick det av stämplarna att mormodern hade varit på flera långkryssningar till bland annat USA och dåvarande holländska Ostindien. Det fanns också flera exotiska vykort från olika platser på jorden. Dessutom berättade Lisa att det hus som hon växte upp i med sin mor hade betalats av en okänd givare och att dennes identitet absolut inte fick avslöjas. Nu försågs jag alltså med

ytterligare information och flera fina fotografier på Eva Hoad och dottern Lisa.

Vi fortsatte vår jordenrundresa med ett stopp i Nya Zeeland, och där kunde vi efter några dagar söka upp den Hedströmssläkting som jag fått kontakt med på internet. Här fick jag ytterligare pusselbitar, eftersom den frånskilde mannen till kvinnan vi hälsade på hette Gordon Hedstrom och var barnbarn till Maynard Hedstrom. Vårt nästa stopp på resan blev Fiji och här hade jag försetts med adressen till den enda efterlevande ättlingen till Niklas Hedström som fortfarande bodde på Fiji. Hon hette Karen Hoskison och var dessutom syster till Gordon Hedstrom på Nya Zeeland. Nu fick jag också reda på mer information om Niklas Hedströms krokiga väg från Orust till Fiji. Här är det därför plats för en resumé av Niklas liv.

Niklas Hedström på Fiji

Niklas Hedström föddes 1822 på Orust som äldste sonen i en syskonskara på 14 barn. Han gick tidigt till sjöss, seglade med faderns fartyg i flera år och tog som en av de första i Sverige sjökaptensexamen vid den ganska nyinrättade Navigationsskolan i Malmö 1846. Efter ytterligare ett antal år till sjöss som befälhavare, bland annat på faderns galeas Hercules, bestämde sig Niklas för att emigrera till Australien. Sommaren 1853 låg han med sitt fartyg i London och tog in last av styckegods för Melbourne. Intressant nog

Eva Hoad.

Lisa Hoad.

Eva Hoads pass utställt i namnet "Eve Taylor"!

fick han med sig två av sina bröder på resan. Brodern Lars hade också tagit sjökaptensexamen och han följde med som styrman. Brodern Otto hade läst juridik vid Lunds universitet, men hade blivit relegerad ett år för oskickligt beteende. Då passade han i stället på att följa med Niklas som passage-rare till Australien.

I september 1853 klarerade Hercules in i Melbourne och Niklas var inte sen att börja med fraktfart mellan olika hamnar i Australien och på Nya Zeeland. Han tjänade efter hand en del pengar och med dem köpte han mark och hus i en ort på norra Tasmanien där han sedan bodde i flera år. År 1866 gifte han sig med en 20 år yngre kvinna vid namn Mary Elder. Mary följde med på makens resor till sjöss, men på en färd mellan Bombay och Hongkong avled Mary till sjöss. Det är oklart om hon dog i barnsöd eller av någon tropisk sjukdom, men hon begravdes i alla fall i Hongkong.

Niklas fortsatte dock till sjöss ytterligare några år och drabbades bland annat av ett svårt skeppsbrott utanför Amerikas västkust då hans fartyg var nära att gå till botten. Han återvände till Australien med ett passagerarfartyg och därefter gick han inte till sjöss något mer. I stället träffade han i en kyrka i Adelaide en ung kvinna, Alice Wilkinson, som nyss blivit övergiven av sin pojkvän. Alice lovade sig att den förste man hon träffade efter detta skulle hon gifta sig med. Det råkade bli den svenske sjökaptenen Niklas

Hedström, och han var mer än dubbel så gammal som Alice. De gifte sig 1868 och snart kom deras liv att ta en helt ny vändning.

Till Fiji

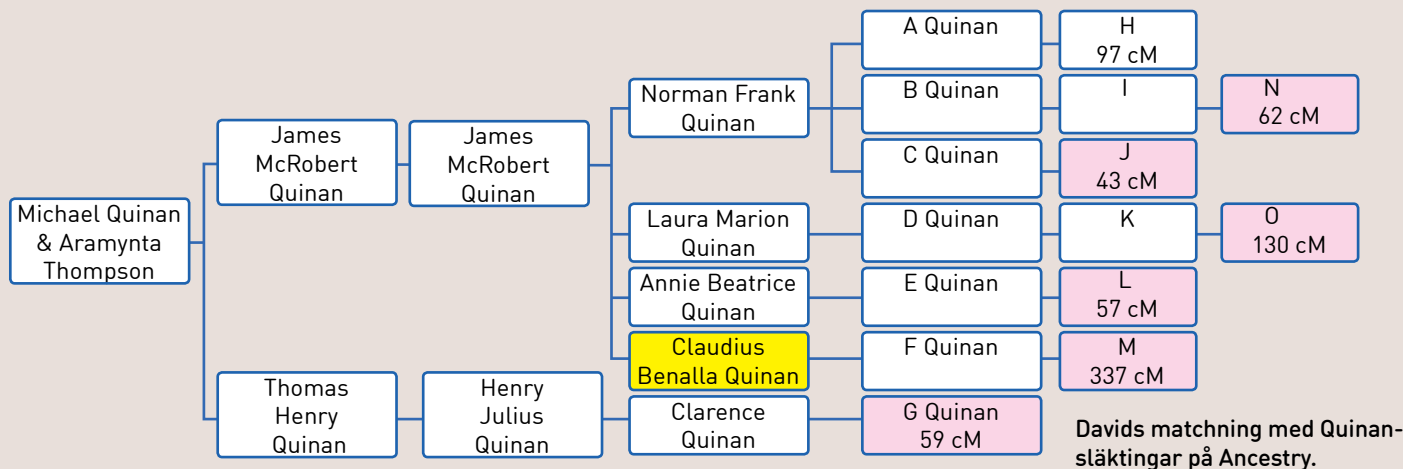
Efter amerikanska inbördeskriget 1860–1865 hade tillgången på bomull i världen avtagit kraftigt på grund av att bomullsplantagerna i USA varit vanskötta under hela kriget. Ett starkt sug efter bomull ledde till att man sökte nya marker för att odla bomull och i Australien kom det snart information om att ögruppen Fiji hade stora arealer, mycket lämpade för bomullsodling. Niklas och Alice bestämde sig för att pröva lyckan som plantageägare. Niklas förhandlade om markinköp på ön Vanua Levu och de begav sig därför till denna plats där de började odla marken. Deras första barn föddes precis vid ankomsten till Fiji och tillvaron var säkert inte alltför lätt för den lilla familjen. Olyckorna hopades, deras lilla dotter avled som tvååring i dysenteri och till råga på allt blev de attackerade av kannibaler som då fortfarande fanns på Fiji. Niklas och Alice lyckades i alla fall undkomma med livet i behåll och kom nu att bosätta sig på Fijis huvudö Viti Levu, där huvudorten Levuka var belägen.

Niklas hade efter alla sina år som sjökaptän ett mycket gott rykte som sjöman och han lyckades genom kontakt med Fijis dåvarande hövding, Cakobau, bli utnämnd till lots och hamnkaptän i Levuka. Under lång

tid tjänstgjorde han därför här och blev med tiden en mycket bemärkt man. Han och hustrun Alice fick fyra barn som överlevde till vuxen ålder, och den äldste sonen var just Maynard Hedstrom, född 1872. Det visade sig snart att Maynard ärvt sin faders företagsamhet och framåtanda och under många år byggde han upp en omfattande affärsverksamhet under namnet Morris & Hedstrom. Denna firma blev med tiden södra Stilla havets största företag, med affärer och filialer över hela världen. Maynard blev år 1922 adlad av brittiske kungen som den förste fijianen någonsin. Nu var Sir Maynard på toppen av sin karriär, och det var i den här vevan som han kom att lära känna Eva Hoad.

Ytterligare en vändning

Det gick ett antal år då jag på grund av andra uppgifter inte hade tid att ägna mig åt fallet Niklas Hedström, men för tre år sedan kom Eve Trefely och hennes man Peter på besök till Sverige. Eve hade blivit så förtjust i morfarsfaderns hemland att hon till och med ville lära sig svenska och kanske bosätta sig här. Nu började jag på nytt intressera mig för Niklas Hedström och Eve och jag kom överens om att jag skulle försöka skriva en bok om denna släkts historia. På olika vägar fick jag snart kontakt med ett tjugotal Hedstromsättlingar i Australien, på Nya Zeeland och på Fiji och genom dem kom det stadigt in mer information, fotografier och dokument om

Hedstromssläkten. Till slut hade jag skrivit flera kapitel och med hjälp av en god vän, en engelsman, blev dessa texter också översatta till engelska. Jag testade materialet genom att skicka ut det för granskning och de flesta blev mycket glada och tacksamma över att jag ägnat tid åt att skriva släktens historia. I ett kapitel hade jag också vävt in historien om Eve Trefelys jakt på sin morfar. Och nu kom det reaktioner från några av ättlingarna: "Sir Maynard var en mycket känd och påpassad person, han skulle aldrig ha inlåtit sig i något sådant här äventyr."

Jag visste inte vad jag skulle tro; Eves berättelse verkade så trovärdig och det fanns dessutom bevis för att Eva Hoad och Sir Maynard hade varit tillsammans. Jag hade kollat passagerarlistor på några av de kryssningsfartyg som Eva Hoad skulle ha varit med på, och mycket riktigt, i passagerarlängderna som jag fann via MyHeritage, fanns även Sir Maynards namn med. Hur skulle man gå vidare? Jag hade själv något år tidigare gjort ett DNA-test via FamilyTreeDNA (FTDNA) och tänkte att det skulle lösa problemet en gång för alla. Eve Trefely visade sig vara positiv till att göra detta test och likaså fick jag Karen Hoskison och hennes bror Gordon Hedstrom att göra samma test.

Ett oväntat resultat

För ett år sedan ungefär kom resultatet, och det blev mycket oväntat så, att Eve inte hade någon som helst match med vare sig Karen eller Gordon Hedstrom! Var alltså Sir Maynard inte hennes morfar? När vi kollade

Eves DNA-matcher visade det sig att hon hade ett hundratal svenska träffar. Jag gick igenom dessa och fann att åtminstone två av dem hade rötter på Orust. Jag kontaktade en dam som bodde på Orust och frågade henne om hon hade någon anknytning till släkten Hedström på Orust. Jodå, hon var släkt i rakt nedstigande led från Niklas Hedströms mor Britta Nilsson! Nu var matchningen med Eve bara 52 cM, så det var ingen nära träff. Eve hyste fortfarande ett litet hopp om att hon ändå var en Hedströmssläkting, men hur skulle man då kunna förklara den obefintliga matchningen mellan henne och de två genuina Hedstromsättlingarna? Jag frågade flera experter på DNA, bland annat Diskulogens egen Anna Linder, men det var svårt att komma vidare i frågan med så få bra DNA-träffar.

Under tiden hade Eves bror David Currie också gjort ett DNA-test på Ancestry. När David fick sina resultat för en tid sedan visade det sig att inte heller han hade någon träff med de Hedstromsättlingar som testat sig. Däremot fanns det flera träffar som hade mycket hög matchning med ett par personer i Australien. Då Eve och hennes bror David kontaktade den som hade högst matchning, drygt 300 cM, visade det sig att denne man kunde hänvisa till sin morfar som hade levt i Sydney på 1920- och 1930-talen, en viss Claud Quinan. Flera av Davids träffar stämde också med Claud Quinans ättlingar. När jag såg namnet Quinan började jag att leta i passagerarlistor på de fartyg som Eva Hoad hade rest med, och plötsligt

fann jag att de båda, Claud Quinan och Eva Hoad, hade rest tillsammans på samma kryssningsfartyg år 1924!

Nu blev läget ett helt annat. Många bitar började falla på plats. Det är förstås omöjligt att rekonstruera hela händelseförloppet så här i efterhand, men med stor sannolikhet är Claud Quinan morfar till Eve Trefely. Denne man var liksom Sir Maynard väldigt välbeställd, han ägde bland annat flera tenngruvor i Malaysia.

Men det återstår ändå flera frågetecken som måste rätas ut. Eva Hoad och Sir Maynard reste bevisligen tillsammans på några kryssningar. Kanske Sir Maynard ändå trodde att han var far till barnet? Och vem var det som hade bekostat huset som Eva Hoad och dottern Lisa bodde i? Både Quinan och Sir Maynard hade uppenbarligen råd. Och slutligen, hur kan det komma sig att Eve har matchning med svenskar, speciellt med damen som har direkt anknytning till Niklas Hedströms mor? Eve hade tidigare absolut inte någon som helst kännedom om skandinaviska förfäder bland sina anor.

För ett halvår sedan kom min bok, Från Orust till Fiji, ut och här har jag försökt att berätta hela Niklas Hedströms och hans ättlingars historia. Tyvärr skrevs boken innan DNA-resultaten hade kommit fram och därför är det lilla avsnitt som handlar om Eve Trefelys mormor Eva Hoad förmodligen inte helt med sanningen överensstämmande. Men det blev ändå en spännande historia om hur Niklas Hedström från Orust hamnade på Fiji och till en liten del även om sökandet efter en morfar! ▣

Den röda tråden

Allan undersöker hur olika intressen och begåvningar ärvt i släkten. Berättelserna ger en känsla av gemenskap och förståelse inom släkten, via en röd tråd genom generationerna.

MAN BRUKAR ange 1907 som det år då scoutrörelsen grundades, i och med att Robert Baden-Powell samlade ett gäng killar, delade upp dem i fyra patruller och genomförde ett läger på Brownsea Island längs Englands sydkust. Det blev succé! Året därpå gav han ut boken *Scouting for boys*, och i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning kunde man läsa en artikel under rubriken "Gatupojkar som skogsspejare". En gymnastiklärare i Göteborg, Ebbe Lieberath, hittade ett exemplar av Baden-Powells bok och blev intresserad av idén. Han översatte den till svenska 1910 och startade en scoutkår, Riddarpojckarna. Flera KFUM-föreningar i landet började organisera liknande kårer, och året därpå bildades formellt KFUM:s scoutförbund. Scouting i Sverige var fött!

En av våra första scouter

I Göteborg bodde bröderna Allan och Thor Ahlman, födda 1896 respektive 1899. Deras föräldrar, Lars och Alma, hade skilt sig 1906 och syskonskaran hade skingrats. Allan och Thor fick bo hos sin farbror Swen och fastrarna Sofie och Anna. Lille Bertil, som föddes samma år föräldrarna skilde sig, växte upp hos morföräldrarna i Varberg.

I det Ahlmanska hemmet fanns flera tidningar, bland annat just *Handelstidningen*. Åtminstone Allan kom med i rörelsen som en av de första scouterna i vårt land. Bland hans efterlämnade tillhörigheter fanns *Ynglingaföreningen Kamratens* fyrsidiga tidning

"Scouten". Tidningen kom ut 1910 och är nummer 1 av årgång 1. Bland artiklarna återfinns "Från KFUMs boy-scout-avdelning", som haft en utfärd till Särö, och "En boy-scoutsövning under korparnes vimpel", som beskriver en utfärd till Askim. Detta är alltså året innan Sveriges första scoutförbund formellt bildades.

Allan växte upp och blev litograf vid Hugo Bruswitz tryckeri och bleckvarufabrik. Som många andra vid denna tid drabbades han av den tidens kanske värsta farsot – lungrot, eller tbc. Efter att han vårdats flera omgångar vid Kålltorps sanatorium avled han endast 30 år gammal.

Ett långtande scoutämne

Att som ensamstående mor både arbeta och ta hand om barnen var inte möjligt i 1906 års Göteborg, eller någon annan stad heller för den delen. När det var dags att föda för Alma till föräldrarna i Varberg. Efter ett år återvände hon till Göteborg och arbetet.

Bertil blev kvar hos morföräldrarna, men träffade sina syskon emellanåt. Säkert berättade Allan då spännande historier om vad en scout är och gör.

När Bertil blev lite äldre ville han så gärna bli scout. Men morfar och mormor kunde inte undvara de slantar som fordrades för att köpa en scoutskjorta och scouthatt.

De lyckliga scouterna

När Bertil blev vuxen fick han tillfälle att som lokförare bli förflyttad till Göteborg. Sönerna Thor och Wincent

gick med i den nyligen startade scoutkåren Göta Lejon. Kåren startade 1944 med syfte att bedriva scoutverksamhet för barn och ungdomar i östra Göteborg. Thor var med i verksamheten högt upp i tonåren.

Pojken som inte gav sig

Thor och hustrun Ingrid flyttade till en liten bruksort, Hälleforsnäs i Södermanland. Sonen Allan gick på lågstadiet. Han hade hört hur spännande och äventyrligt det är att vara scout. Men i Hälleforsnäs fanns inga scouter. Familjen flyttade till Hällefors i Bergslagen där Allan som tioåring började i fjärde klass. Där kunde han äntligen börja i scouterna.

Några månader senare flyttade familjen till Grythyttan en mil bort. Som tur var fanns det scouter även där. Scoutintresset varade under hela uppväxten och så småningom blev han ledare. Han fortsätter som scout även när han som vuxen bor i Göteborg och Skara. Och självklart får hans fyra barn också börja i scouterna.

Barnen är scouter i världen

En viktig del i scouting är den världsvida gemenskapen. Särskilt efter andra världskriget blev scouting en fredsrörelse. Genom att knyta kontakter och gemenskap världen över mellan scouter ska krig och osämja motverkas.

Alla fyra barnen började i scouterna hemma i Skara och var med i kortare eller längre perioder. Numera är det enkelt att resa och utbytet med kårer

Ett av alla kända rövarpass i Tivedens skogar.

i närområdet är väl utvecklat. Allt eftersom erfarenhet och ålder ökat utvidgas kontakterna rent geografiskt.

När de har åldern inne ska även barnbarnen få börja i scouterna på riktigt, det är något att se fram emot! Femte generationen av scouter.

Tråd 2: Alkohol och nykterhet

År 2018 deltog ynglingen Albin Ahlman från Skara i tv-programmet "Halv åtta hos mig". Fyra personer deltar och turas om att bjuda varandra på en hejdundrande trerätters måltid med tillhörande dryck. Albin utmärkte sig något. Istället för att bjuda på ett fint årgångsvin eller någon exklusiv tysk öl, välkomnade han gästerna med en specialgjord alkoholfri drink gjord bland annat på äppelmust. Till måltiden serverades sedan mjölk.

Första generationen

År 1794 föddes, som femte barnet i syskonskaran, flickan Stina Persdotter. Hennes föräldrar är torpare i Tivedens djupa skogar. Att Petter Olofsson och Lisa Larsdotter levde under knappa förhållanden är förmodligen en överflödig kommentar.

Stina växte upp och gifte sig 1818 med Sven Samuelsson, som hade ett litet magert hemman ännu längre ut i vildmarken. Här var glesbefolkat, och folk som inte var från bygden drog sig för att färdas genom dessa farliga trakter. Det var gott om varg, men framför allt var man nog rädd för rövare och fredlösa som flydde ut till dessa marker och kunde ligga på lur för att överfalla genomresande. Stina var ingen dununge. För att dryga ut

kassan började hon sälja starka drycker till ortsbor och genomresande. Det fick man naturligtvis inte göra, det var gästgiveriernas privilegium. Men varken präst eller länsman brukade ses särskilt ofta i denna obydgd. Ryktet spred sig snabbt. Även prästen nåddes av budskapet, och i kyrkböckerna skriver han att Stina håller krog, och att hon är illa känd.

Andra generationen

Innan Sven dör vid 50 års ålder, hinner Stina och han få fem barn. Alla barnen bestämmer sig dock senare för att lämna den magra fädernejorden. De tar sig ned till Vätterns strand, och därifrån tar de sig över sjön och kommer till Västra Ny i Östergötland. En färd som många tivedsbor finner värd att göra. Från de ödsliga och magra hemtrakterna kommer de nu till betydligt mer folkrika och bördiga områden. Den mest driftiga av syskonen är Anders Svensson, som är 21 år gammal då han kliver iland på Vätterns östra strand. Han lyckas att efter några år få arrende på Knösen, kyrkans stomhemman. Även Anders börjar handla med starka drycker. Här fanns fler vakande ögon än i barndomshemmet, men den stora befolkningen gav också helt andra möjligheter till inkomst. Anders lyckades bygga upp en smärre förmögenhet, och investerade denna i gårdar runt om i socknen. Allt eftersom barnen sedan gifte sig delade han ut gårdar till dem.

Spriten gjorde honom till en förmögen man. Och en förmögen man vinner ofta aktning och förtroende i bygden. Anders blir både rusthållare och

nämndeman. Hans stora gård var Nedra Lid. Gården finns än idag nedanför liden, eller backen, i riktning mot Vättern. Gården ovanför backen, Övralid, köpte senare Verner von Heidenstam.

Tredje generationen

Fyra söner och tre döttrar når vuxen ålder i hemmet. Men det som kom att bli Anders uppgång, skulle visa sig bli sönerns fall. Äldste sonen kom tidigt hemifrån. Efter studier vid Linköpings Högre Lärdomsskola flyttade han 1865 till Göteborg för att bli sjöman. Han seglade på de sju haven, vistades i Sydamerika och kom troligen så småningom till Amerikas Förenta Stater. Men de övriga var kvar i hemsocknen. De verkar emellertid inte ha faderns driv vad gäller affärer. Spriten flödar och pengarna rinner mellan fingrarna på sönerna.

Efter några år på en av faderns gårdar har det gått så långt utför att hela familjen Carl Anderssons bohag måste säljas på auktion. Men Carl lägger helt sonika rabarber på kosingen och sticker till Amerika hals över huvud.

Sonen Oscar, som tar sig namnet Ankarström, följer efter brodern ett år senare. Det verkar dock gå bättre för sonen Fredrik.

Den 3 oktober 1889 dog Anders hustru, Maria Catharina, eller Maja Kajsa som hon kallades. Hon begravdes på Västra Nys kyrkogård och gravstenen finns kvar. Det är en ovanlig sten, en kvinnograv. Det vill säga, det är endast hennes namn ingraverat på stenen, inte makens. Sannolikt beror detta på att Anders redan bestämt sig. Och ett år senare företar även han, 67 år gam-

Arvidssons hem i Lövdalen, Västra Ny. Yngsta dottern Gertrud och äldsta dottern Beda.

Bertil Ahlman spelar piano för sin hustru Frideborg.

mal, resan över Atlanten tillsammans med sonen Fredrik och familj. Döttrarna som är lite yngre, blir kvar i Sverige.

Anders äldsta dotter Charlotta Andersson, Lotta kallad, gifte sig med Alexius Arvidsson som tagit över den lilla gården i Äskeberga i Västra Ny. Alexius kom att bli en känd profil i bygden, nämligen fjärdingsman.

Fjärde generationen

Barnen växte upp med Lottas förmaningar och berättelser om de tragiska konsekvenser alkoholen haft i familjen. Alla barnen engagerar sig därför i nykterhetsrörelsen på olika sätt.

Äldste sonen Walle gick med i IOGT 1898. När han flyttade till Örebro blev han ordförande i Örebro distrikt av IOGT, och han innehade en mängd olika befattningar inom orden. Liknande kan sägas om de övriga bröderna, de brann för nykterheten och var aktiva både politiskt i nykterhetsnämnder och i själva nykterhetsrörelsen.

Faktum är att nykterhetsrörelsen svepte som en räddande vind över vårt land i slutet av 1800-talet och in på 1900-talet. En stor del av det svenska folket höll på att supa ihjäl sig med katastrofala följder för såväl folkhälsan som för enskilda människor och familjer. Syskonen Arvidsson hade följt detta på nära håll och ville ha en förändring.

Femte generationen

Äldsta dottern Greta Lundin föddes 1909. Hon fick med sig värderingarna hemifrån, och hörde berättelsen om moderns morbröder. Hon träffade en man med liknande värderingar, elek-

troingenjören och detektiven vid Göteborgspolisens, Lars Hellman. Även han var uppvuxen inom IOGT. Arvid var med och startade riddartemplet Westgothia inom Tempelriddarorden i Skara, ett ordenssällskap på nykter grund. Även Lars blev tempelriddare och makarna var aktiva inom IOGT i Göteborg. De var med i den första logen som bildades i Sverige, nämligen nr 1 Klippan.

Sjätte generationen

Gretas och Lars båda barn växte upp i Göteborg. Familjetraditionen med ett nyktert hem fortsatte även i denna generation. Logen Klippan hade en aktiv ungdomssektion och det fanns ingen hejd på vad ungdomarna hittade på. De hade roligt ihop och många träffade sin livspartner där. Så gjorde även deras dotter Ingrid Hellman.

Sjunde generationen

Thor och Ingrid var medlemmar i IOGT-NTO. Sonen Allan Ahlman var intresserad av scouting, och kom på det viset med i SMU:s scoutverksamhet inom Svenska Missionsförbundet. Allan kom så småningom tillbaka till Göteborg för att utbilda sig. Han följer då ibland farfar och styvfarmor till nykterhetslogen de var med i, och efter en tid gick även Allan med i både IOGT-NTO och Tempelriddarna. Allan fattade snart tycke för en charmig flickan från Falköping.

Åttonde generationen

Efter några år fick Allan tjänst som arkitekt i Skara, den stad som morfar Lars gått i skola i och där dennes far,

Arvid Hellman, varit med och startat ett nytt tempel inom Tempelriddarorden. Allan blev naturligtvis också medlem i riddartemplet Westgothia i Skara.

Familjen växte, och så småningom hade fyra små barn vuxit upp och skingrats. Men ena sonen, Albin Ahlman, blev kvar i staden. Han är med i scouterna och blir Skaradjäkne, som gymnasisterna kallas i stiftsstadens.

I programmet "Halv åtta hos mig" visar Albin sin inställning till alkohol, något som säkert påverkats av Stina Persdotters krogverksamhet i Tiveden 200 år tidigare.

Tråd 3: Musik i nio generationer

En råkall januaridag 1779 födde pigan Karna Jönsdotter sin son på godset Råbelöv utanför Kristianstad i Skåne. Han fick namnet Jöns efter morfar. Jöns Norman växte upp i Råbelöv och blev så småningom sockenskräddare i grannsocknen Nosaby utanför Kristianstad, där han också gifte sig med sjömansdottern Pernilla Nilsson Ring 1809. Pernilla genomgår hösten 1813 en utbildning i Malmö till barnmorska.

Jöns Norman hade en gudabenådad sångröst, och blev tack vare den vald till försångare i församlingens kyrka. Den gamla kyrkan i Nosaby hade ingen orgel, utan det var Jöns som fick hålla ihop och leda sången i kyrkan.

Andra generationen

Jöns och Pernilla får endast två barn, söner Nils och Carl. Båda söner blir musikaliska, något som förs vidare i bådaskärgrenar.

Nils intresserar sig för skolundervisningen i Nosaby socken. Redan 1837, vid 25 års ålder, står han i byn Balsby som skolmagister. År 1845 söker han sig till Lund och utbildar sig till folkskollärare. Lärarutbildningen är då en termin lång, och i december avlägger han examen. Han har då ådagalagt godkänd skicklighet i kateketisering och med beröm godkänd insikt i Vexelundervisningsmetoden. Han blir skolmästare i hemsöcken.

I slutet av 1850-talet utfärdas ett intyg att Folkskoleläraren Nils Nordström i Nosaby eger insigt och kännedom i kyrkosång och orgelspelning. Därmed kan han söka den förenade klockare- och organisttjänsten i Nosaby. 1860 blir han förordnad tjänsten och avlägger tro- och huldhetseden.

Även brodern Carl Nordström är musikalisk och trakterar olika instrument. Han utbildar sig till instrumentmakare. Han gifter sig och får en dotter, men något lyckligt äktenskap blir det inte. Makarna levde skilda i över 20 år innan han 1879 flyttade tillbaka till Nosaby.

Tredje generationen

Cecilia Nordström växte upp huvudsakligen med modern och morfadern. Hon blev sedemera fotograf och arbetade i Kristianstad och Eslöv. Hon var intresserad av musik och litteratur och lärde sig tidigt spela både orgel och gitarr. Det var också musiken som förde samman henne och maken Jonas Svensson.

Cecilia var en romantiker. Hon kunde långa avsnitt av Frithiofs saga och Fänrik Ståhls sägner utantill, och på kvällarna brukar hon ta fram sin gitarr och sjunga sånger som Vikingabalken ur Frithiofs saga, Frithiofs avsked eller Din är jag.

Fjärde generationen

Yngsta dottern Eva lärde sig tidigt spela piano. Även dottern Alma Swen-

zén lärde sig spela piano, men först som vuxen. Då hon flyttade till Göteborg köpte hon ett eget piano.

Femte generationen

Alma gifte sig i Göteborg och fick fem barn. Tre av barnen kom att traktera egna instrument. Äldste sonen Allan spelade flera instrument, men det var utan tvekan fiolen som var huvudinstrumentet. Han blev en virtuos på detta instrument och gav lektioner till många unga förmågor. Tråkigt nog drabbades han av den dödliga farsoften lungsot och var långa perioder inlagd på Kålltorps sanatorium. Men han hade med sig fiolen! På kvällarna brukade han spela hela operor på balkongen. Fönstren på sanatoriet flög upp ett efter ett, sköterskor och patienter hängde som druvklasar från fasaden för att lyssna. ”Opera är halva mitt liv”, brukade Allan yttra, och han grämde sig över att han tvingades framhärda sitt liv i ”Grönköping” (Göteborg), där det endast sattes upp 4–5 operor per säsong. Men när han och syster Trina, som spelade piano, spelade tillsammans, då lekte livet.

Yngsta sonen, Bertil Ahlman, spelade först på tramporgeln och sjöng tillsammans med mormor. Han fick som tioåring äntligen börja ta privata pianolektioner. Det blev början på ett livslångt musicerande. Som 17-åring var han med och bildade Varberg Jazzkapell som blev omåttligt populärt bland stadens dansanta ungdomar. Bertil gjorde otaliga framträdanden i olika sammanhang, inom föreningsliv och vid olika arrangemang. Han kompade sångare och han spelade till allsånger med mera.

Sjätte generationen

Bertils båda söner Thor och Wincent växte upp med pappas pianospel. Självklart ville också de lära sig spela piano. Wincent spelade helst klassisk musik på sin flygel hemma i Göteborg

eller sjöng i kör. Som omväxling tog han fram gitarren och spelade lite på den. Thor Ahlman föredrog en boogie woggie eller kanske Vildkatten komponerad av Jacobzon. Han fuskade också lite på gitarr och dragspel och var med i ett spelmanslag. Allra helst sjöng han i manskör, vilket han gjorde i flera decennier.

Sjunde generationen

Även Thors barn spelade piano. Allan Ahlman blev inspirerad av far och farfar, och ville börja spela piano i den kommunala musikskolan. Men först måste han spela blockflöjt ett år. Sedan äntligen fick han börja klia elfenbenet! Under sin studietid var han också med i en ungdomskör.

Åttonde generationen

Allans fyra barn ville alla spela instrument. Lovisa spelade först tvärflöjt och började sedan med privata pianolektioner. Nu spelar hon ofta och gärna på sitt eget piano. Linnéa började med fiol och fortsatte med det i flera år. Albin valde saxofon, men fuskar även lite med ståbas. Axel slutligen började med althorn men övergick så fort han fick till trummor, vilket varit hans dröm sedan mycket unga år.

Nionde generationen

Sju barnbarn har sett dagens ljus, men då de ännu är så unga har det inte blivit aktuellt att spela instrument än. Men ett barnbarn har redan börjat i en barnkör, och flera skulle också vilja vara med – bara pandemin tar slut. ▣

Elina och barnen.

Mikael Winbladh
mikael.winbladh@dis.se

Ett år med Dis verksamhetsledare

JAG HAR nu arbetat som verksamhetsledare inom Föreningen Dis i drygt ett år. En del av er kanske undrar vad en verksamhetsledare gör om dagarna. Det är styrelsen som har dragit upp riktlinjerna för mitt arbete. Jag styr dock mitt dagliga arbete själv utifrån kommande aktiviteter och vad som händer i verksamheten. Arbetet består också av att hjälpa och serva er medlemmar med stora och små uppgifter.

Det tog sin tid att lära känna verksamheten, tror att jag i stort har hunnit greppa den nu. Även om det finns bitar som jag fortfarande blir frågande över, bland annat beroende på att saker händer så pass sällan att jag ännu inte hunnit få in någon rutin kring det. Annat är ständigt återkommande dagligt arbete.

Två stora delar av jobbet är intern information och extern marknadsföring. Det handlar om att upprätthålla informationen på vår gemensamma webbplats och den nyetablerade Funktionärsportalen. Dis webb fungerar både som en intern informationskanal till dig som medlem men också som skyltfönster mot nyfikna som kanske är intresserade av släktforskning och undrar vad vi sysslar med. För min del handlar det om att ständigt uppdatera innehållet både på eget initiativ och utifrån idéer och texter jag får från er medlemmar. Mer bidrag till webben önskas dock. Min fantasi räcker inte alltid till. Likaså är ju grunden till de månatliga nyhetsbrevens skapade av mig.

Den externa marknadsföringen är mer varierande, men ett återkom-

mande inslag är att skapa nya inlägg om ditten och datten på Facebook om vår föreningsverksamhet. Vi har en egen sida som du säkert känner till, "Föreningen Dis" (www.facebook.com/ForeningenDis), som jag är administratör för.

Andra delar i marknadsföringen kan bestå av att skapa annonser till tidningar eller att planera en marknadskampanj, till exempel på Facebook. Jag är dock inte helt ensam i det arbetet, det finns en arbetsgrupp utsedd av styrelsen som också arbetar med frågorna.

Föreningens videokanal på YouTube ska vi inte heller glömma. Jag ser på den som en blandning av intern utbildning till medlemmar och extern information till nyfikna. Jag har dessutom själv provat på att göra några videofilmer som nu finns på kanalen. Det tar dock tid att både spela in och redigera filmer, men det är ett kul arbete, som fler av er skulle prova på.

En stor del av jobbet som kanske inte riktigt har blivit vad jag räknade med från början, är att träffa medlemmar och funktionärer runt omkring i landet. Nu har kontakten bestått av mycket mejlande istället för samtal öga mot öga. Naturligtvis hade jag inte hunnit med att träffa alla er ändå men nu i och med pandemin så har det ju begränsats totalt. Men jag hoppas kunna återkomma kring detta när pandemin blåst över.

Till och från är det också arbete med att delta i och leda utvecklingsarbetet kring några av våra olika verktyg. De jag främst har hunnit delta i är arbetet kring Disbyt och Dispos, men

jag har också fått inblick i arbetet med Disgen och våra kartor. Det finns alltid behov av fler intresserade i utvecklingsarbetet, så hör av dig om du har lust att bidra.

Föreningen har också arrangerat flera träffar via videokonferenssystemet Zoom sedan sensommaren 2020. Min del i dem har främst varit att knyta ihop programmet, det vill säga kontakta föredragshållare, lägga upp information om träffen, skapa anmälningsformulär och skicka ut den slutliga möteslänken till träffen. Jag får mycket hjälp i det arbetet av Marie här på kansliet. Det är också planering inför och genomförande av de digitala släktforskardagarna som vi arrangerar tillsammans med fem andra släktforskarföreningar.

Under våren har mycket av arbetet varit inriktat mot släpp av nya Disgen 2021. Återigen har mina delar i arbetet bestått av informationshanteringen inför släppet. Ingen medlem ska missa det och alla ska få möjlighet att ta del av den nya versionen. Sedan tillkommer det marknadsföring och annonsering utanför föreningen om Disgen också.

Som ni förstår så är det ett varierat arbete som utförs under fulla arbetsdagar, vilket är roligt. Det är ständigt något nytt som händer. Jag har långt ifrån beskrivit allt i den här texten, men hoppas att du fått en liten inblick i arbetet.

Jag finns på Dis kansli och nås bäst via mejl mikael.winbladh@dis.se. ▣

Ge nytt liv till dina släktingar

- Med Släkthistoriskt Forum, släktforskarförbundets anrika magasin

Helårs-
prenumeration

Från

275 kr

Börja prenumerera:
rotter.se/prenumerationer

- ◆ Inspiration och tips på hur du löser släktforskningens små och stora mysterier.
- ◆ Historiska tillbakablickar som ger perspektiv på släktingarnas liv.
- ◆ Det senaste inom DNA-släktforskning.
- ◆ Tips på hur du söker och vad du kan hitta i nationella och utländska arkiv.

Ge din släktforskning ett lyft med kunskap och inspiration från Sveriges Släktforskarförbunds anrika magasin Släkthistoriskt Forum. Sedan 1970-talet har den hållit inbitna släktforskare med de senaste nyheterna i släktforskarvärlden. Du får fem välfyllda nummer om året till ett oslagbart pris.

Läs mer!

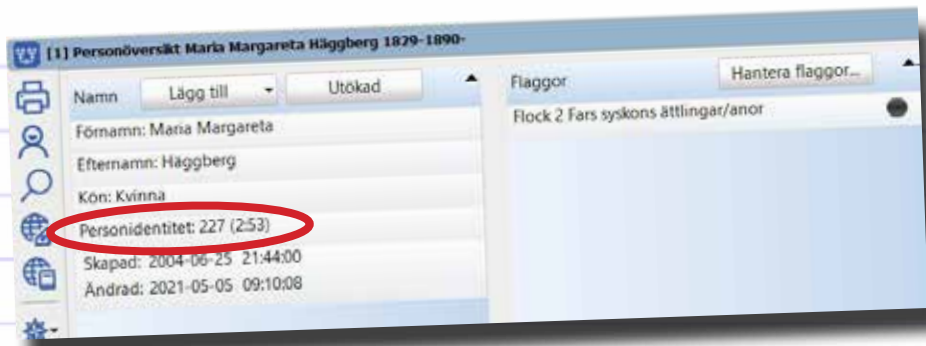
Allt-i-ett med Premium Silver

För dig som vill ha tidningen i pappersformat tillsammans med en digital version plus en mängd spännande digitala extraresurser finns numera ett paket till ett oslagbart pris.

Läs mer om Premium Silver och andra prenumerationer på:

www.rotter.se/prenumerationer

Skicka din insändare till diskulogen@dis.se.
Diskulogen förbehåller sig rätten att koncentrera insändare.

Insändare

Ang. "Disgen 2019 – Nej tack!"

DET VAR tråkigt att höra att du är negativ till att använda en nyare version av Disgen. Som du kanske vet har vi under våren släppt en ny version Disgen 2021 men det förändrar inget när det kommer till individnumrering. Vi har vidtagit flera åtgärder för att underlätta övergången från Disgen 8 till en modern Disgen-version.

Från och med Disgen 2016 ingår alla personer i en datamapp i en och samma nummerserie som är helt intern i databasen och inte är tillgängligt för användaren. Vi har introducerat en personidentitet som visas i personöversikten som vi lovar att inte ändra inom datamappen. Men om personen importerats i en annan datamapp kommer den att tilldelas ett nytt id-nummer och personidentitet i den nya datamappen.

Det finns två möjligheter att behålla information om gamla id-nummer vid övergången från Disgen 8 till en modern version av Disgen:

1. Skapa flaggor i nya Disgen med namnen på de flockar som finns i Disgen 8.
2. Lägga in flock och individ (Flk:Ind) från Disgen 8 som referens på personer i nya Disgen.

Dessutom finns möjlighet från och med Disgen 2016 att i den detaljerade sökningen söka på gamla personidentiteten (Flk:Ind). Sammantaget ger det här goda förutsättningar för dig att upgradera till Disgen 2021.

Disgen 8 underhålls inte längre och kunskapen om Disgen 8 håller på att försvinna. Vi har en förhoppning att fördelarna med nyheterna i Disgen 2016, 2018, 2019 och 2021 överväger de nackdelar du upplever. Flera nyheter och nya funktioner har utvecklats till glädje för våra medlemmar. Personligen tycker jag att du ska prova Disgen 2021 och se vilka möjligheter som erbjuds. Ta gärna hjälp av en fadder.

En kort bakgrund

Dis släppte Disgen 8.2d i slutet av sommaren 2012. Sedan arbetade vi i nästan fyra år för att färdigställa nästa version, Disgen 2016. Önskemål om nya funktioner som vi bedömde som viktiga gjorde att vi beslutade att ta steget över till en modern databas. På köpet fick Disgen också bättre stabilitet och säkerhet. Samtidigt passade vi på att gå ifrån en del gamla lösningar, till exempel egenutvecklade "funktioner" som Windows med tiden utvecklat stöd för. På detta sätt minskade det egna underhållsarbetet även om beroendet till Windows ökade.

Alla förbättringar uppskattas inte alltid av alla användare. Det som väckte mest diskussion var numreringen av personerna i databasen och att faddrarna (dopvittnen) inte längre var en notis i anslutning till födelse och dop utan "riktiga" individer av samma typ som alla andra. Men det finns flera lösningar och val man kan

göra vid överföring av faddrarna. Andra nyheter som personöversikten, detaljerad sökning, och nu senast, ett nytt fönster för att välja person samt moderna och stilrena ikoner och enklare fönsterhantering har uppskattats.

Individnumret i Disgen har alltid varit ett unikt id-nummer att identifiera personer internt i programmet Disgen. Dis har inte rekommenderat att använda det för andra ändamål eftersom det kan behöva ändras. Dessutom är numreringen bara unik inom en flock. En person fick således identifieras med både flock- och individnummer (flocknummer:individnummer). Flockarna tillkom av utrymmesskäl eftersom en diskett inte rymde hur många personer som helst. På diskettiden kunde man ha så många personer i en flock som rymdes på en diskett. När den tekniska begränsningen inte fanns längre, så behövdes inte flockarna, men de fick leva kvar en tid.

Många har också använt flockar för att dela upp sin forskning på olika sätt. Men flockindelning ger bara möjlighet till en egenskap. Flaggor är en mycket bättre lösning eftersom de ger möjlighet för personen att ha flera egenskaper som till exempel farfars anor, militär, DNA-testad etcetera.

CHRISTER GUSTAVSSON
ANSVARIG FÖR DISGEN 2016, DISGEN
2018, DISGEN 2019 OCH DISGEN 2021

PLANTERA ETT SLÄKTTRÄD!

ArkivDigital är populärast bland släktforskare i Sverige.
Där finns det som behövs: källorna, registren och släktträdet.
Tjänsten är skapad av släktforskare i Sverige för släktforskare i Sverige.
Med ett abonnemang är du bara några knapptryck från att
plantera ett eget släktträd.

MEST KÄLLOR

ArkivDigital har Sveriges mest omfattande internetarkiv med digitaliserade originalkällor för släktforskare.

FLEST REGISTER

ArkivDigital har Sveriges största och mest användbara personregister som hjälper dig att hitta i källorna.

EGET SLÄKTTRÄD

I ArkivDigital skapar du ett eget släktträd och håller enkelt ordning på allt intressant du hittar.

UTFÖRLIG LÄROBOK

ArkivDigitals lärobok "Släktforskning på riktigt" är en pedagogisk vägledning till svensk släktforskning.

SKOGSJOMEDIA ALAND

Med ArkivDigitals nybörjarpaket är jakten på dina rötter snart igång!
Pris: 995 kronor, abonnemang ett kvartal och lärobok, inkl frakt och moms.

Läs mer på www.arkivdigital.se/nyborjarpaket

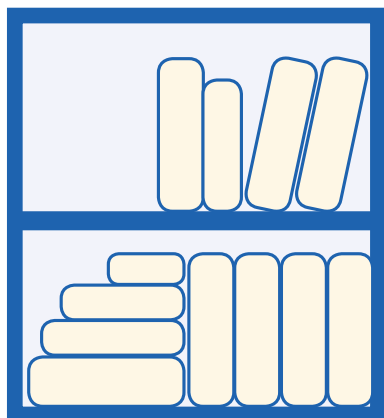
Märtha - yngsta slottsfröken från Ljung
Christina Lindaryd
Inbunden, 228 sidor
ISBN 9789198382266
forlag@lindaryd.se

Märtha von Mecklenburg växer upp på slottet Ljung i Östergötland. Hon får en utbildning som anstår en adelsfröken och förväntas gifta sig med någon lämplig man i en god familj. Men Märtha gör sål- lan det som förväntas av henne. Efter en spektakulär enlevering gifter hon sig med en fransk markis - och sedan lämnar hon slottet i Frankrike och far till Amerika för att slå mynt av sina många titlar! Boken, som är sannsagan om den egensinniga slottsfröken på Ljung, är en fristående fortsättning på "Helene - den gåtfulla slottsfrun på Ljung".

Backlura - En del av Hässelby
Gustaf Roth
Inbunden, 62 sidor
ISBN 9789151974828
175 kronor + porto
www.hembygd.se/hasselby/bocker

Backlura är den nordöstligaste delen av Hässelby Villastad, idag bebyggd med radhus, kedjehus och enstaka villor. Om- rådet, i sin nuvarande form, bebyggdes först på 1970-talet. Enstaka hus finns från en tidigare epok. Innan dess var Backlura en utjord som tillhörde Kälves- ta i Spånga socken. På kartor från mitten av 1700-talet finns ett torp markerat med beteckningen Backlura Torp. Den totala ytan var cirka 60 tunnland men endast en mindre del brukades. I boken får man veta mer om de första nybyggarna i början på 1900-talet.

Nya böcker

Har du gett ut en bok med anknytning till släktforsk- ning? Har du nyss läst en intressant bok om släkt- forskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med an- knytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Från Orust till Fiji - En släkthistoria
Göran Sändare
Inbunden, 174 sidor
ISBN 9789188967084
250 kronor + porto 60 kronor
info@batdok.com

Den 33 år unge svenske sjökaptenen Niklas Hedström emigrerade år 1853 från Myckleby på Orust till Australien. Där seglade han som befälhavare på sitt eget fartyg och senare på andra fartyg. Han gifte sig 1868 och flyttade med sin hustru till Fiji. Niklas fick snart en ny karriär som hamnkaptan och lots i Fijis dåvarande huvudstad Levuka. Här föddes parets fyra barn, varav det äldsta, Maynard, snart blev en framstående affärsman och grundare av södra Stilla havets största handelskedja. Sir Maynard blev 1922 den förste fijian som adlats av den brittiske kungen. I dag finns närmare fyrahundra ättlingar till Niklas i Australien, på Nya Zeeland och Fiji.

Aplock ur den Bergendahlska historien
Barbro Åkerskog
Limmad, 46 sidor
160 kronor + porto
www.borasslaktforskare.se

Barbro Åkerskog född Bergendahl har sammanställt händelser och anor för västgötasläkten Bergendahl. Släktens anfader är Lars Larsson Bergendahl (1664-1749). Han var Hejderidare (skog- vaktare) i Rångedala och Christina Knös (1679-1759) var hans hustru. Osdals gård i Borås var ett landeri som ägdes av en Bergendahl under 1800-talet.

Köp Disgen 2021!

Priset är 150 kr för en uppdatering från Disgen 2019 till Disgen 2021.

Uppdateringen inkluderar program med handledning och gratis uppdateringar tills nästa betalversion kommer ut.

Programmet laddas ner från Dis webbplats, www.dis.se/disgen, och handledningen läser du på webben. För dig som har Disgen 8, Disgen 2016 eller Disgen 2018 är priset 350 kr.

En förutsättning är som tidigare att du har ett oavbrutet medlemskap.

- Ni som köpt Disgen 2019 den 1 februari 2021, eller senare, behöver inte betala något extra för uppdateringen.
- För dig som ännu inte har köpt Disgen eller har Disgen 7 (eller äldre) är priset 750 kr.

† Avlidna Dis-medlemmar

556	Kurt Fredriksson, Mölndal	19629	Sigvard Josefsson, Hallabro	35295	Lars Årebrink, Partille
831	Lennart Persson, Hässelby	20192	Bertil Nyström, Linköping	35476	Jan Wessman, Stockholm
1329	Harry Ahlkvist, Växjö	20329	Gösta Bjenne, Vänersborg	35780	Birgitta Bohm, Floda
1404	Sven-Olof Quist, Vendelsö	22564	Per Göréus, Häljarp	36521	Mona Oldeskog, Rosersberg
4149	Lars Hoff, Ängelholm	23102	Hans Johansson, Eskilstuna	37119	Lars Jacobsson, Ljugarn
4404	Åke Ohlin, Halmstad	24196	Meg Ericsson, Huddinge	37848	Leif Andersson, Ljungsbro
4569	Lars Öhlén, Nykvarn	24451	Olof Jacobsson, Alvhem	39684	Lars Eriksson, Nora
4655	Harry Åkesson, Skellefteå	25356	Maj Svensson, Ödåkra	40786	Syvert Östrem, Finspång
5926	Paul Tolke, Sandared	25902	Margaretha Holmberg, Norrköping	41337	Gert-Ove Stångberg, Uppsala
6815	Ingemar Ivarsson, Västra Frölunda	26419	Sune Åberg, Oxelösund	42009	Margit Nilsson, Eringsboda
7268	Maj-Britt Danielsson, Vänersborg	27166	Bo Nilsson, Tanumshede	42375	Edith Jensen, Åmål
7504	Hans Andréén, Varberg	27294	Karin Hallberg, Västerås	43290	Anders Torstensson, Gamleby
7662	Inger Grunditz, Gustavsberg	27821	Kaj Ström, Malmö	44350	Bengt Möller, Ängelholm
7829	Håkan Håkansson, Halmstad	27984	Bo Eriksson, Rönninge	44581	Allan Ståhle, Birkerød
8301	Bertil Ahlberg, Norrköping	28114	Christina Bergman, Kungsängen	44904	Ingrid Johansson, Uppsala
9200	Ragnvald Jonsson, Krokomb	28211	Kjell Edholm, Sundsvall	49088	Carlos Fredrikson, Solna
9812	Lena Löfberg, Deje	28408	Jan Lindström, Stockholm	50714	Karin Brunner, Löberöd
10068	Bertil Larsson, Arholma	29073	Rune Fredemo, Täby	50858	Leif Lindeblad, Huskvarna
10123	Kjell Björkheim, Älmhult	29143	Sylvia Nilsson, Göteborg	51320	Lars-Göran Karlsson, Örebro
10224	Kennet Floberg, Kungsbacka	29872	Bo Nordlander, Lidingö	52712	Sven Belfrage, Askim
11131	Karl-Axel Hansson, Jönköping	30143	Torulf Jönsson, Lund	53164	Leif Nerhammar, Falkenberg
11251	Göran Carlsson, Danderyd	30285	Bernt Frennesson, Tyresö	53810	Stig Johansson, Göteborg
12570	Åke Andersson, Jönköping	30383	Per Fagerström, Ramlösa	54294	Lars Ekblad, Skanör
13854	Lennart Olson, Jönköping	30727	Hans Berglund, Täby	55940	Seved Lindström, Umeå
13976	P O Andersson, Kungsängen	31951	Sture Lundberg, Norrköping	56048	Eva Eskilsson, Vinslöv
17189	Yvonne Jäder, Västerås	32362	Bengt Erik Sundström, Östersund	58398	Gunvor Jonsson, Dals Rostock
17251	Magnus Heige, Anderstorp	32432	Sten-Åke Wilson, Motala		
17361	Bengt Hopstadius, Växjö	34192	Fredrik Frenzel, Solna		

shop.dis.se

Danska kartor för Disgen

Kartgruppen har nu färdigställt kartor över Danmark. Dessa kartor är anpassade för Disgen och kan installeras på 8.2d och senare versioner. Kartmaterialet omfattar fyra olika kartverk över hela Danmark. Det kan köpas separat eller som en samlings-usb.

1. Den första kartan är en översiktskarta över hela Danmark i skala 1:1 000 000, jämförbar med Sverigekartan för Disgen.
2. Den andra kartan är en vägkarta från år 2020 i skala 1: 250 000, också över hela Danmark.
3. Den tredje kartan kallas bykarta i skala 1:100 000, denna karta är från 2017 och är uppdelad på fyra regioner Nordjylland, Mittjylland, Syddjylland med Fyn samt Själland med Lolland-Falster och Bornholm. Här kan man se gårdar, hus samt skogar och höjdkurvor. Tyvärr finns inte gårdsnamn med.
4. Den fjärde kartan är en historisk karta från cirka 1840 till 1880. Den har samma indelning som bykartan, förutom att sydligaste Jylland tillhörde Tyskland från 1864 fram till 1920 och kallades Nord-Slesvig. Här har vi kompletterat med en tysk (preussisk) karta från 1878 som täcker hela Syddjylland ned till nuvarande tyska gränsen från norr om en linje mellan Flensburg och Tönder. De danska historiska kartorna är i skala 1:20 000 men den preussiska kartan är i skala 1: 100 000. De historiska kartorna är mycket intressanta då såväl gränser för och namn på en del gårdar finns angivna.

Kartorna har georefererats av Ulf Hernelid och den tillhörande beskrivningen om hur man laddar in kartorna i Disgen finns både till Disgen 2018, 2019 och 2021. Vi har också givit ut beskrivningen på danska med hjälp av Hans Peter Stülten.

TOR-LEIF BJÖRKLUND

Beställ direkt i webbshoppen, shop.dis.se, och betala med kort eller banköverföring.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Helge Olsson slutat som Mac-fadder efter nära 20 år. Tack för din insats!

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiera innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen Sverige

		Fadderlista i postnummerordning		
Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		nilspeab@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Torgny Larsson	Malmö			larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Carl Strandberg	Lomma	070-5942775		carolus.strandberg@gmail.com
Sven Kylefors	Helsingborg	042-297345	070-3297345	sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	070-2320079	l.re@telia.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@elmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	033-254075	0705-254075	hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	073-6715111	leifbhva@gmail.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	013-52943	073-0945945	birgitta5karlsson@gmail.com
Arne Johansson	Södra Vi	076-1080029		anforskning@djursdala.net
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292	0705-116292	elisabeth@imolin.se
Benny Olson	Klintehamn	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587	072-7352434	b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cgou99@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Staffan Bodén	Gnarp	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Örjan Öberg	Härnösand	070-6534127		orjan@bakskuru.se
Lennart Näslund	Helgum	076-8480114		lennart@hsn.nu
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.wennberg@telia.com

Disgen Finland

Henrik Mangs Vasa +358-500268361kv henrik.mangs@netikka.fi

Disgen Norge

Alf Christophersen Tvedestrand +47-37164209 alfchri@online.no

Disgen/Linux

Roy Johansson Borås 033-7709522 0709-706170 roykleva@gotanet.com

Mac

Hans Peter Stülten Nynäshamn 0707-828491 h-p.stuelten@outlook.com
Kerstin Bjernevik Kista 08-7511630 kerstin.bjernevik@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson Linköping 070-6004078 ka.lindman@gmail.com
Sven Olby Västerås 021-20494 076-1091184 sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander Hudiksvall 0650-94188 macnilla@telia.com
Kerstin Farm Matfors 070-1770111 kerstin@farm.se

Min Släkt

Lotta Sörensen Sölvesborg 0760-141262 lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné Göteborg 031-159538kv crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag Mölnlycke 0739-778388 petared@gmail.com
Bo Svartholm Frösön 070-6276073 bo.svartholm@gmail.com

Holger

Sven Olof Åkerlund Huddinge (070-5112847) sven.olof.akerlund@gmail.com

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund Klippan 0435-711060 070-2320079 l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund Norrköping 0768-130387 torleif.bjorklund@telia.com

OpenRGD

Carl-Johan Gustafsson Nykvarn 08-55245912 0705875912 carl-johan.gustafsson@telia.com
Jan Lilliesköld Sundsvall 070-5716694 jalil5255@gmail.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Charlotte Börjesson Västra Frölunda 031-478093 charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij Värnamo 0702-780885 donald@freij.se
Gunnar Bergstedt Stockholm 0707-716906 bergstedtgunnar@gmail.com
Håkan Johansson Västerås 070-2224857 hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson Linköping 0708-652996 hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor Ystad 0707-530201 kent.hektor@outlook.com
Kerstin Malm Örebro 073-0429721 kegubi60@gmail.com
Olle Olsson Gävle 026-101376 070-6303267 olle.olsson.gavle@gmail.com
Rolf Eriksson Vikingstad 0723-628263 rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt Stockholm 0707-716906 bergstedtgunnar@gmail.com

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping 013-104 204 dis_arkiv@dis.se

Dis styrelse från och med årsmötet den 13 mars 2021.

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
076-0852663,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Peter Åberg

Gröndalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668,
nilspeab@gmail.com

Bo Kleve

Solhaga 7,
582 46 Linköping,
bok+dis@klev.se

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg,
031-159538,
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
070-2191817,
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Kontaktperson: **Hans Peter Stülten**,
valberedning2021@dis.se

NORD

c/o Kassberg,
Drejarvägen 19,
961 40 Boden

ordf_nord@dis.se
www.dis-nord.se
Ordf: Vakant

MITT

c/o Lilliesköld,
Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall
060-155 030

ordf_mitt@dis.se
www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

BERGSLAGEN

c/o Strömberg,
Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås,
070-210 19 15

ordf_bergslagen@dis.se
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran Nilsson

ÖST

c/o Ingrid Mild,
Vålbergavägen 167,
175 69 Järfälla
ordf_ost@dis.se
www.dis-ost.se
Ordf: Vakant

Dis-Väst

DIS-VÄST ÄR en av de tre största regionföreningarna i Dis. Vi har en lokal på Gamla Torget 43 i Mölndal. Där har vi ett antal datorer för den som vill släktforska på egen hand. Datorerna har en mängd olika databaser och programvaror installerade. Öppettiderna framgår på vår hemsida. Vi ger distanskurser i Disgen och släktforskning på dagtid eller kvällar. Även våra temakvällar, där vi tar upp allt från DNA, teknik och olika delar i Disgen, hålls i normala fall i vår lokal, men under pandemin har vi gått över till Zoom och det är något vi kommer att fortsätta med då många fler av våra medlemmar har möjlighet att vara med. Föreningen har medlemsmöten med olika aktiviteter och teman två gånger per termin. Vi försöker även samarbeta med lokala släktforskarföreningar i vårt område för att nå ut till många i vår stora region.

Dis-Väst har en programgrupp som gör ett strålande arbete med att leta fram intressanta föreläsare till våra aktiviteter.

Vårt medlemsblad heter Disketten och utkommer fyra gånger per

år, numer bara som pdf. Disketten återfinns på vår hemsida. Vi skickar ut medlemsinformation till den mejladress som finns i Dis medlemsregister. Får ni inte vår information så kontrollera er skräppost och/eller vilken mejladress ni lämnat till Dis (se www.dis.se/adress).

Är du medlem i någon lokal släktforskarförening och vill att vi ska besöka er? Tag kontakt med någon i styrelsen. Kontaktuppgifter finns på vår hemsida, www.dis-vast.o.se.

Är du intresserad av att hjälpa till i föreningen vid våra arrangemang? Har du förslag på en lokal eller föreläsare? Vill du bistå medlemmar i vår lokal? Då är du hjärtligt välkommen att kontakta oss.

Föreningens alla aktiviteter har under pandemin varit inställda, utom temakvällarna som hållits via Zoom. Vi kommer att göra en planering för hösten, men vi avvaktar med att göra den offentlig tills vi vet hur restriktionerna kommer att se ut då. Ha koll på hemsidan och infobrev för aktuell information till hösten. Kan vi inte träffas fysiskt så får det bli via Zoom.

STYRELSEN DIS-VÄST

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping
070-282 4255
ordf_filbyter@dis.se
www.dis-filbyter.se
Ordf: Helen Lindqvist

VÄST

c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186
ordf_vast@dis.se
www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

SMÅLAND

c/o Gröön,
Skälsbäck Norrgården 107,
570 72 Fagerhult
ordf_smaland@dis.se
www.dis-smaland.se
Ordf: Eva Gröön

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
www.dis-syd.se
Ordf: Viveca Kristiansen

Thomas Fürth föreläser i en samlingslokal vi brukar använda.

Dis-Filbyter

Christer Majtorp

Niclas Vulcan

DIS-BERGSLAGEN BILDADES i november 1995 under namnet Dis-Aros och har sitt säte i Västerås. Verksamhetsområdet omfattar hela eller delar av Västmanland, Närke, Södermanland, Uppland, Dalarna och Värmland. Vid starten hade vi endast 20 medlemmar men idag är vi glädjande nog nästan 1500 medlemmar. Det visar vilket stort intresse det finns för släktforskning. Vår styrelse består av ordförande Lars-Göran Nilsson, sekreterare Elsmarie Strömberg, kassör Kerstin Fallbrink samt Jan Wallin, Håkan Johansson, Orvar Asplund, Christer Majtorp, Gerd Svensson, Bengt Salander och Nicklas Vulcan.

I Örebro samarbetar vi med Örebro Släktforskare som har tillgång till en forskarsal och bibliotek där alla medlemmar i Dis-Bergslagen kan nyttja datorer, abonnemang och databaser.

På grund av corona-pandemin har verksamheten i Örebro praktiskt taget varit stängd under mer än ett år. Under ett normalår har vi ett DNA-café öppet en gång varje månad under vinterhalvåret, där medlemmar som

DNA-testat sig kan få hjälp med tolkning av resultatet. Under vår och höst har vi tematräffar för medlemmar boende i Örebro närområde. Ett flertal kurser anordnas i forskarsalen, till exempel nybörjarkurs i Disgen. Även medlemmar i Dis-Bergslagen inbjuds till föreläsningar som Örebro Släktforskare ordnar.

I Västerås har vi inga egna lokaler men vi skulle ha haft bemannat öppet-hållande varannan vecka i Studieförbundet Vuxenskolas lokaler. Tyvärr blev träffarna avbrutna av pandemin redan i mars förra året. Vi har bokat tider för 2021 och kommer att kunna köra igång så snart som pandemin är över. Vi håller träffarna mellan klockan 17 och 20 och de är flitigt besökta. Under dessa träffar hjälper vi släktforskare med deras problem. Det kan gälla programmet Disgen, problem att läsa vad som står i kyrkböcker eller låta dem använda olika källor som föreningen har – Arkiv Digital, folkräkningar och andra släktforskningskivor, såsom dödboken, smedforskning eller rotemansarkivet. Vi visar

Dis egna verktyg (Disgen, Disbyt, Dispos och Discount) och hjälper till med släktforskningen.

Vi har nu fått tillgång till Disgen 2021 och kommer att gå igenom alla dess fördelar vid våra kommande träffar. DNA i släktforskningen fångar ett allt större intresse.

Halvårsmötet (höstmötet) hölls söndagen den 22 november 2020 via Zoom. Vårt årsmöte söndagen den 18 april 2021 höll vi också med hjälp av Zoom. Jan Wallin avslutade årsmötet med ett föredrag om Disgen 2021 och de nyheter som finns med.

- Vi skickar personliga välkomstbrev till nya medlemmar
- Vår medlemstidning Disponibelt har under året utkommit med två nummer. Styrelsen har ambitionen att utkomma med tidningen två gånger per år.
- Dis-Bergslagen har en hemsida (www.dis-bergslagen.se) där vi informerar om verksamheten i vår region.

LARS-GÖRAN NILSSON

JAN WALLIN

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Nu kan du ladda ner och köpa Disgen 2021!

Gå till www.dis.se/disgen och ladda ner Disgen 2021.

Installera.

Starta programmet.

Köp Disgen 2021 via länken i hjälpmenyn.

Läs mer om nyheterna på Dis webbplats.

Se nyheterna i Disgen på Dis Youtubekanal "Föreningen Dis Video".

Se alltid till att du har en aktuell säkerhetskopia.